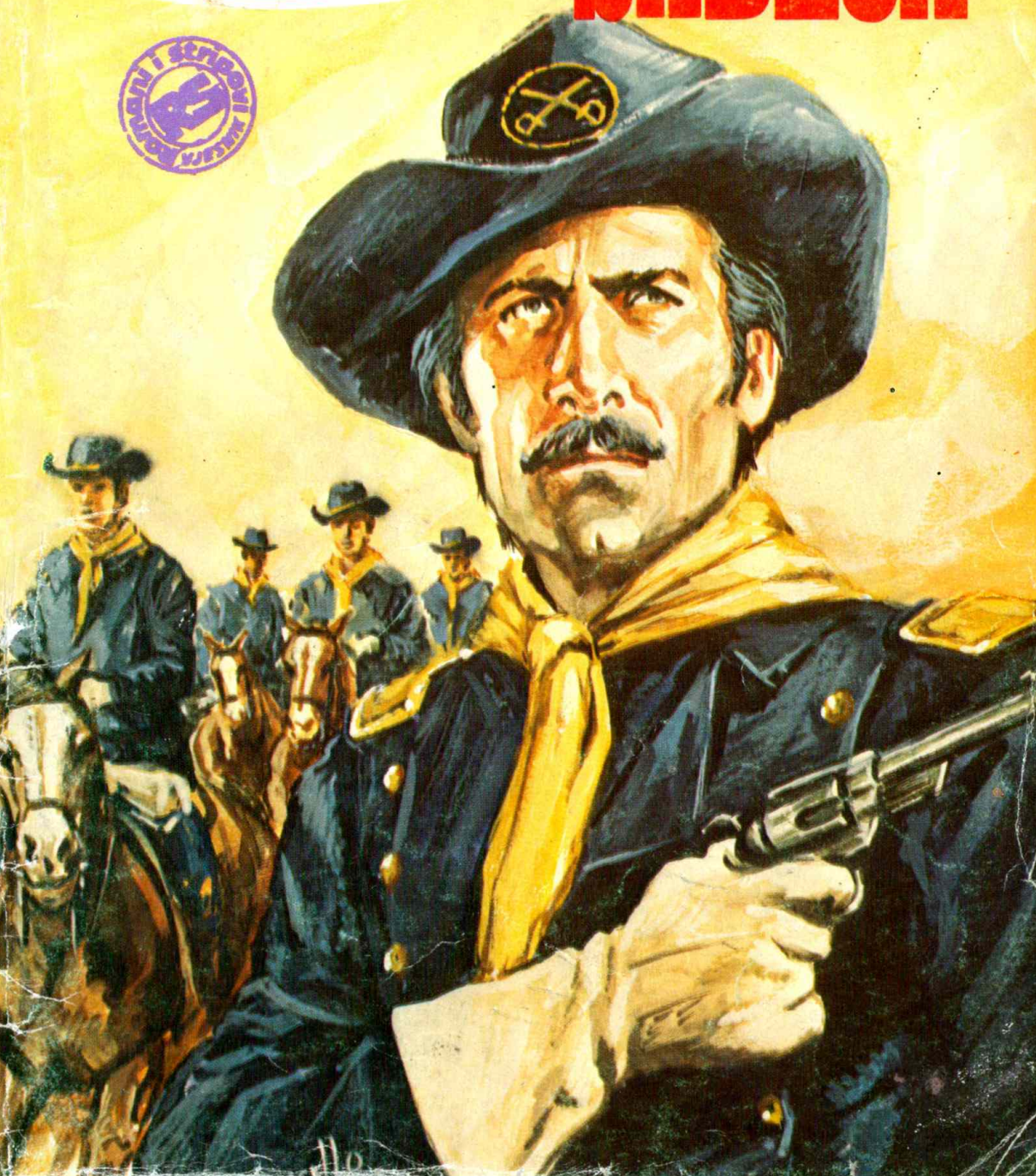

DUGA SABLJA

Dan Roberts

DUGA SABLJA

LASO 423

Dan Roberts: **DUGA SABLJA**

Naslov originala: SHOSHONEN-KRIEG

Recenzija: Mladen Stary, književnik

Copyright: Bastei Verlag, Bergisch Gladbach

Prijevod: Stanko Juriša

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Urednik: Marcel Čukli

LASO – Izlazi svaki tjedan – Izdavač: RO Novinsko-izdavačka djelatnost SOUR-a »Vjesnik« n. sol. o. – OOUR Informativno-revijalna izdanja n. sub. o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, Redakcija »Romani i stripovi« – Glavni i odgovorni urednik: Borivoj Jurković – Adresa uredništva: »Laso«, Redakcija »Romani i stripovi«, 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, telefon: (041) 515-555 i 519-555 – Tisak: RO Štamparska djelatnost »Vjesnik« n. sol. o. – OOUR Novinska rotacija n. sub. o. i OOUR TM n. sub. o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) »Vjesnikova« Press agencija Zagreb. Cijena pretplate za godinu dana iznosi 780 d ili 702 d s popustom od 10 posto, a za 6 mjeseci 390 d ili 351 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10 %. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-1216 SOUR »Vjesnik«, Interna banka, s oznakom za »Laso«. Cijena za inozemstvo: DM 1,80, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00 – Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF74,00, SFRS 36,00, HFL 37,00, US 15,00 – Uplata za devizni račun 30101-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb (za »Laso«) Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6. Zadnja kolor-stranica 9000 d, c/b stranica 7000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

LASO broj 423 izlazi: 20. 11. 1981.

I

U Modru dolinu doprle su loše vijesti: Shoshoni su na ratnom pohodu! Između vojske i Indijanaca izbili su krvavi sukobi. Zaljubljenik u Modru dolinu, general Carrington, koji je živio na ranču Skull, slutio je da je inače miroljubive Shoshone nešto nagnalo na iskapanje ratne sjekire. Zajedno s poglavicom Kiowa Velikim Nosom on će pokušati spriječiti rat, makar morao proći kroza sâm pakao.

* * *

Kasno je poslijepodne. Sunce je nisko na zapadu. Njegov crvenkasti odsjaj cakli se u modroj jezerskoj vodi.

Sa sjevera diše slab vjetar i donosi malo potrebne svježine.

General Carrington sjedi na drvenom stolcu na zaštićenoj verandi i odmara se. Pripalio je cigaru i s užitkom je zapušio, ispuštajući oblačiće dima.

Modrom dolinom vladao je mir. Ljudi su zaokupljeni svakidašnjem poslovima a gazda

John Morgan sa kćerkom Mary-Lou otišao je u Golden City. Predradnik Chet Quade bio je na pašnjacima.

Norman Carrington, kojega su najbliži u vojsci zvali Stara Čelična Lubanja, bijaše na kraju uspješne karijere. Broj prijatelja se smanjio, broj neprijatelja se povećao. A među njima bio je poznat kao prijatelj Indijanaca, što mu uistinu nije koristilo.

Pri tom bivši general nije činio ništa drugo nego jasno i glasno zahtijevao da se poštuju ugovori sklopljeni s plemenima. Bio je uvjeren da u tom slučaju ne bi bilo ratova s prastanovnicima.

Međutim, Carringtonovo stajalište nekako se nije uklapalo u vrijeme u kojemu su ljudi prestanto bili u komešanju i pokretu. Naseljavao se i mijenjao divovski kontinent.

Indijanci, stvarni gospodari zemlje, mogli su još samo uzmicati, dobivali ili gubili ogorčene bitke s došljacima koji su nadi-

rali. Za crvenu rasu nije bilo nade. Neki njihovi vode pokazali su u ratovima pravu genijalnost, no bijeli čovjek nije bio njihov jedini neprijatelj. Nije bilo crvene nacije. Iako je riječ o opstanku, plemena su se međusobno napadala i iskorjenjivala.

Sa svojim mišljenjem o situaciji i o crvenim stanovnicima general Carrington bijaše priлично usamljen.

John Morgan i njegovi ljudi, koji su gotovo svi došli iz pobijeđenih Južnih država, živjeli su s Kiowama, svojih susjedima na sjeveroistoku Modre doline. Na ranču Skull Indijanci su se poštovali i cijenili. Ali i to je bila iznimka u Indijancima nesklo-
nom vremenu.

Iz popodnevnoga razmišljanja prene Carringtona kreštav glas staroga kuhara. Doc Smoky izišao je iz kuhinje pjevajući svoju omiljenu »Pjesmu o Alamu«, pjevanje s nebrojnim kiticama, bezbroj puta čuvenim i otpjevanim do zadnjega stiha.

Smokyjev glas mogao bi se usporediti također s kuknjavom napukloga zvona, ali on sâm bijaše uvjeren da s njim odumire prvorazredan pjevač.

Carrington se smješкао i pri-sjećao pustolovina što ih je proživio sa starim kuharom. Zanesen kao tetrijeb Smoky je pjevao i ulazio i izlazio zaokupljen svojim poslovima.

Dotle se ranču približavao dugačak red jahača. Jahači su dolazili iz smjera gdje su bregovi u kojima leži selo poglavice Velikoga Nosa.

Carrington se uznemirio. Veliki Nos je poglavica Kiowa s kojima nije bilo teškoća.

General opazi da je izgrizao kraj cigare. Otpljunuo je vlažan i gorak duhan i zagledao se u jahače koji su se već dobro raspoznavali.

Ispred ostalih ratnika išao je Indijanac s velikom perjanicom oko glave, Veliki Nos, poglavica kojega Kiowe slušaju kao vo-
du.

Carrington prebroji ljude koji jašu za konjsku dužinu iza poglavice. Nabrojio je trideset jahača i ujedno ustanovio da svi pripadaju takozvanim Vučjim ratnicima.

Ta skupina predstavlja elitu ratnika plemena Kiowa. Ti su ljudi plemenska policija, oni zastupaju starije i brinu se o tomu da se poglavičine zapovijedi izvršavaju do zadnje pojedinosti. Posrijedi je službeni posjet, mi-
slio je general uznemireno.

Veliki Nos zaustavi šarca ispred verande.

Poglavica je u desnici držao dugačko koplje, ukrašeno kostima i perjem.

Plemenski predvodnik pogleda generala bezizražajna lica, podigne koplje i snažno ga zabode u zemlju tupim dijelom.

— Službeno! — promrmlja uniformirani general Carrington.

Veliki Nos je čekao dok se njegova garda rasporedi, zatim skoči iz teškoga konjičkoga sedla. Njegovi su ljudi mirovali na svojim mjestima.

Lakim korakom poglavica prijede tri stube koje su ga dijelile od verande.

Trideset ratnika čekalo je da njihov vođa stupi pred generala i onda se odmakaoše.

Tjelesna straža poglavice Velikoga Nosa stvorila je polu-

krug oko kuće. Jedan od pomoćnika poglavice prišao je zabodenom koplju, okrenuo leđa rančerskoj kući i ostao tako zureći u Modru dolinu.

Doc Smoky otvori vrata svoje kuhinje i zagleda se u Kiowe.

Starac je naborao lice, promrmljao nešto i nestao.

— Generale Carrington — počeo Veliki Nos svečano, podigavši ruke tako da je pokazivao dlanove — ti si prijatelj crvenih ljudi. Pomogao si mome plemenu kad si kupio zemlju Crnih brda i tako si sačuvao naše svetište. Ti si jedan od onih koji nas poštuju. Zbog toga si zapao i u neprilike.

Pogled Velikoga Nosa bijaše ozbiljan.

Carrington se nad tim riječima snuždio. Znao je što one zapravo znače: on mora riješiti neki veliki problem.

Veliki Nos udahne. Htio je nastaviti govor, no kroz otvorene prozore kuhinje dopirao je miris koji ga je zbunjivao.

Doc Smoky bio je brzo načistu sa svojom procjenom i nije gubio vrijeme. Stari je kuhar znao kako general ima služben posao i odlučio da ublaži napetost. Uzeo je najbolju veliku tavu i brzo počeo peći palačinke.

Nos Velikoga Nosa počeo se ponašati kao da se osamostalio. Kružio je zrakom tako dugo dok Kiowa nije duboko uzdahnuo. Pogled se smekšao, ozbiljnost s lica bila je izbrisana.

I neki ratnici počeli su se meškoljiti u sedlima, pogledavati prema kuhinji i njušiti miris palačinki.

— Oh, Doc Smoky! — izusti Veliki Nos. — Ahaa!

— Posrijedi je službena stvar, je li? — reče general Carrington smijući se.

Poglavica se ukoči, ošmjehne se i nastavi:

— Jest! Našim rodacima na sjeveru potrebna je tvoja pomoć, Duga Sabljo. Shoshoni već dugo žive u miru s Bijelcima. Washakie se uporno bori protiv svojih mladih ratnika koji više neće mirovati jer ih vladini agenti varaju. Pleme ne dobiva ono što im je veliki bijeli otac obećao. Mladi ratnici hoće silom uzeti ono što im pripada. U zemlji koju vi zovete Wyoming bit će rata. Generale, to za naše ljude znači uništenje.

General polako kimne, zamisli se i počeo se češkati po kratkoj bradi.

Carrington je znao da Shoshoni pod svojim poglavicom Washakiejem godinama žive u miru i slozi s došljacima. Bijelim doseljenicima čak su pomagali u sukobima s ratničkim plemenima.

Washakie je jedan od malo Indijanaca koji shvaćaju to da su prošla vremena slobodnoga lutanja zemljom.

— I kako da pomognem, poglavico? — pitao je general. — Kako znaš, više nisam u vojsci velikoga bijeloga oca. Morao sam je napustiti upravo zbog stava prema Indijancima. Misliš li da će ljudi gore na sjeveru slušati moju riječ?

Kiowa pogleda živahnim pogledom generala i reče:

— Ti si Bijelac, i naš si prijatelj. Me ne možemo ulaziti u kuće i govoriti tvojim ljudima da varaju i pljačkaju. Ti to možeš.

Carrington se trpko osmijehne i reče:

— Otjerat će me jednako kako bi otjerali vas!

Veliki Nos će uz lukav smijeh-šak:

— Ali ti možeš tad otići k ljudima od zakona i potužiti se. Onda će doći čovjek od pravde, jedan od onih koji ljutito lupaju drvenim batom po stolu kad im se nešto ne sviđa.

Riječi kojima je Veliki Nos opisao suca nagnale su Carringtona u glupan smijeh.

General je pri tom pogledao preko jezera. Smijeh mu je prisjeo. Počeo je kašljati i psovati.

Na drugoj strani jezera pedesetak vojnika razvijalo se u borbene redove. Začas će biti spremni za napad.

— Zašto nas tvoji ratnici nisu upozorili na ovo? — pitao je Carrington poglavicu.

— Oni nas štite — odgovori Kiowa mirno. — Postrojeni su prema običaju koji vrijedi za službene razgovore. Koplje je zabodeno u zemlju.

— Misliš li da to zanima vođu vojnika? — upita Carrington. — Taj prokleti glupan vidi samo gomilu Indijanaca koji su okružili kuću. I drži da je njegova dužnost da nas brani. Tvoji ratnici ne smiju pucati! Čuješ li me? Ne smiju pucati ni u kom slučaju!

Poglavica polako okrene glavu.

Veliki Nos zna Bijelce i zna također da konjica zacijelo poznaje indijanske običaje.

Poglavica zabaci glavu i izvikne neku zapovijed na jeziku svoga plemena. Ratnici su od-

mah izvukli puške i stavili ih poprijeko sedla.

— Prokletstvo, odakle vam vinčesterke? — pitao je iznenađeni Carrington.

Veliki Nos se lukavo osmijehne i ne odgovori.

Trubač konjičkoga eskadrona trubio je znak za juriš.

Na čelu eskadrona jedan je oficir izvukao sablju, podigao je uvis i krenuo u galop.

Veliki Nos je promatrao kako konjanici obilaze jezero i kako se u širokoj fronti približavaju rančerskoj kući.

Doc Smoky izjuri iz kuhinje. U ruci je držao tavu s tijestom za palačinke.

— Oh, ti ludaci! — vikao je stari kuhar rasrdeno. — Ti šupljoglavci u modrim uniformama! Normane, zaustavi ih! Zaustavi te idiote bilo kako!

Carrington je znao da ne može ništa učiniti. Prije negoli bi izveo iz staje konja, vojnici su već u dvorištu.

No Doc Smoky se nije predavao. Nije znao što hoće i što smjera Veliki Nos, no odlučio je da sâm nešto poduzme. Lijevom rukom Smoky smota bijelu pregaču, gurne je za hlače i potrči.

Stegnuvši držak tave poput buzdovana, Smoky se baci na oficira sa sabljom.

Smoky nije opazio da su indijanski ratnici uhvatili puške za cijevi i držali ih okomito.

Kuhar to nije vidio, no vojnici jesu. Oni su odmah pustili konje u kas. Prilazili su oprezno jer je ta indijanska gesta mogla biti kloпка.

Smoky bijaše bijesan kao ris.

Oficir je trgnuo konja u stra-

nu da ne naleti na starca.

Kuhar je čekao upravo to. Smoky skoči nevjerojatno brzo i nevjerojatno visoko i zamahne tavom kao što Brazos zamahuje teškim čekićem.

Sudar metala, zatim pad s konja. Smoky je tavom oborio vođu eskadrona, no oficir pri tom, srećom, nije bio ozlijeđen.

Kapetan skoči na noge i izdujljena lica poče desnom rukom opipavati dolamicu uniforme. Bila je oblivena tijestom.

Trubač zaustavi konja pokraj Smokyja, jedva jedvice suzdržavajući smijeh.

— Prokleti Jenki, dobio je što je zaslužio — žestio se Smoky. — Kako mu padne na um da usred mira krene jurišem na južnjački ranč?

Oficir je bijesno odmjeravao starca.

Smoky se hitro okrenuo i počeo marširati prema kuhinji. U hodu je oslobodio pregaču i spustio je. Lijevom rukom neprestano je pridržavao hlače jer mu se činilo da se spuštaju i one.

Borac s tavom nije poklonio kapetanu više nijedan pogled otkako mu je okrenuo leđa. Radije se posvetio svojim crvenim hlačama i bijeloj pregači.

Kapetan se nemoćno ogledavao oko sebe. Poručnik je stajao stisnutih usnica, no narednik i vojnici previjali su se u sedlima od smijeha.

Kapetan uzdahne, preokrene oči i reče:

— Eto, na, tri mjeseca prije isteka moje službe!

Tek je tad opazio oficir koplje zabodeno tupim krajem u zemlju.

— Do vraga — reče — zama-
lo sam izazvao mali rat.

Kapetan je znao običaje crvenih ljudi pa tako i to da je pred njim znak mira.

Oficir pride svome konju, baci se u sedlo, pogleda još jednom zamrljanu uniformu, utegne se i poviče:

— U dvoredove marš! Logor kod jezera!

Poručnik prenese zapovijed naredniku. Zatim su oba oficira krenula prema rančerskoj kući.

— Kapetan Hugh Burdon i poručnik Henry Murdock, generale Carrington! — raportirao je komandir eskadrona. — Donosimo vam službeno pismo.

Kapetan nije imao sretan dan. Naime, toga trenutka pojavio se kuhar Smoky s brdom palačinki.

Stari Smoky počeo odmah sa smijehom:

— Hej, zečju mu capu, vojska je preuzela službu listonoša! Tko ne voli čitati, ulazi u sretne dane: sad ćemo pisma čekati godinama. Vojska je bogovska: spora ali dostižna. Generale, ti si to možeš lako zamisliti: svako će pismo donositi čitav eskadron. A što će tek biti s paketom, ha?

Smoky prođe pokraj kapetana i upita:

— Onda, poštohod, ne bi li i ti koju palačinku?

Kapetan Burdon nije bio zlopamtilo. Dohvatio je odmah dvije i jednu pružio svome poručniku.

Smoky zastade kao da se zbunio. Promatrao je kako oficiri sa zadovoljstvom žvaču njegov specijalitet i brzo je spustio poslužavnik.

Smoky sa zadovoljstvom pri-

mi znakove odobravanja i ostade na svomu mjestu sve dok kapetan i poručnik nisu bili gotovi.

— Ovaj, daj mi svoju dolamicu! — reče Smoky kapetanu. — Časkom bih je uredio.

Kapetan se nepovjerljivim pogledom zagleda u kuhara s nakrivljenim starim šeširom.

— Nemaj brige! — reče Doc Smoky smijući se. — Neću dolamicu staviti u tavu. No očistiti bih je morao.

— Hvala, majstore! — reče Burdon, skide dolamicu i doda je Smokyju.

— Dodite! — pozove Carrington oficire. — Smoky će odmah donijeti kavu. A onda ćemo razgovarati o pismu, kape-tane.

Burdon pogleda poglavicu, zatim Carringtona i promrsi:

— Ako se ne varam, ovdje je u toku službeni razgovor i ne bih htio smetati.

Veliki Nos se osmijehne.

— Pismo šalje čovjek koji je u ratu izgubio nogu — reče poglavica.

— Do vraga — javi se kapetan — i ti to znaš?

— Oče vojnika, dođi i sjedni s nama — reče Kiowa. — Došao sam ovamo zbog iste stvari kao i ti.

Hugh Burdon i poručnik Murdock pridoše. Bili su zbunjeni.

Carrington je donio iz kuće nekoliko stolaca i postavio ih oko stola. Uskoro je Doc Smoky donio šalice i kavu. Tek kad se u limenim posudama zadimila crna tekućina, kapetan izvadi pismo.

— Šalje pukovnik Christo-

pher C. Augur — reče Burdon hladno.

— A što vi radite u ovom kraju? — upita general.

— Ne znam hoćete li vjerovati — odgovori kapetan — ali poručnik, narednik i ja bavimo se izobrazbom regruta. General Grant smislio je to prema pukovnikovu uzoru. Augur je bio za takve metode.

Veliki Nos je pažljivo pratio oficirove riječi i kad je Burdon završio, Kiowa se odmah oglasio:

— Veliki otac svih vojnika poslao je pismo. Tko je Augur?

Carrington otpečati omot, izvadi pismo, pogleda ga i reče:

— Christopher je očajnički zabrinut, mogu li se borbe s Indijancima držati u prihvatljivim granicama. Kao i ja, a on je nekoliko godina mlađi, zahvaljuje Velikom Nosu na njegovu trudu. Zbog Christopherovih godina, ne mogu ga jednostavno otpustiti, kako su mene.

— O Shoshonima će se još čuti — reče Veliki Nos i uze vjerojatno osmu palačinku, umoči je u kavu i nastavi uživati.

Carrington pomno pročita pismo i poslije razmišljanja reče:

— Poglavico, imaš pravo! Augur se boji za mir u Dolini Wind-River u Wyomingu. Piše upravo u stvarima o kojima si mi ti pričao. Moli me da odem na sjever i da to sredim. Pri tom uživam punu podršku.

Veliki Nos ispije svoju šalicu dokraja i polako je odgurne.

Carrington mu kimne i Kiowa ponovo natoči kavu.

— Duga Sabljo, ti ćeš dakle pomoći? — upitao je.

Carrington pogleda prema jezeru. Divna trava rasprostira-

la se pred očima. Na jugu su stršali čelavi vrhovi lanca Sangre de Christo.

— Da, poglavico — reče Carrington — idem na sjever. Nadam se da ću se i vratiti. Naime, Augur govori o čitavoj organizaciji koja se krije iza svih nevolja. Zatim mislim da će taj posao biti gadan. No, kao što rekoh, krećem!

— Kad? — upita kratko Veliki Nos.

— Čim se vrati John Morgan — odgovori Carrington.

Poglavica pogne glavu i reče:

— Dobro. Ja i moji ratnici bit ćemo ti pratnja. Duga Sabljo, sad si ti naš general! I vidjet ćeš da smo bolji negoli novajlije ovoga malog poglavice.

Kapetan Burdon se samo osmjehnuo.

— Sir, možemo li ostati ove noći ovdje? — upitao je.

— Dakako, kapetane! Neka vaši ljudi uhvate jedno goveče i pripreme ga. Bude li potrebno, pomoći će Doc Smoky.

Kapetan zahvali, mahne poručniku i mladi oficir ode k vojnicima. Trenutak nakon toga začu se zadovoljan žamor.

Četiri konjanika odmah su se popela na konje i odjurila.

Doc Smoky je donio očišćenu uniformu i zagledao se za vojnicima njišući glavom.

— Četvorica će hvatati jednu ušljivu kravu! — reče kuhar posprdno. — Kakvo je ovo vrijeme? Kad sam bio u njihovim godinama, hvatao sam golim rukama bizone i lomio im vrat. Jest!

Hugh Burdon zahvali Smokyu za čišćenje uniforme.

— Kako je John Morgan? — pitao je oficir.

— Fin južnjak — odgovori Doc Smoky. — Njegov je nadimak bio majstor Stonewall Morgan. Da bi se naš gazda smirio, bio je potreban čovjek kakav je Carrington.

General se smijao i pričao kako je upoznao Johna Morgana.

— Kad su me političari stavili na led — rekao je Carrington — došao sam ovamo. Sad živim ovdje i nastojim biti koristan. Radujem se što nisam u starom gvožđu.

Doc Smoky kimne Velikom Nosu i reče mu:

— Pošalji svoje ljude u kuhinju. Ispekao sam palačinki za sve.

Poglavica ustade, side niza stube s verande i da znak svojim ratnicima.

Indijanci su u trenu promijenili izgled i ponašanje. Razgovarajući međusobno pošli su odmah prema Smokyjevoj kuhinji.

— Nemate teškoća s ovim Indijancima? — upita kapetan.

Carrington zaniječe glavom i odgovori:

— Ne, baš nikakvih. Dakako, zimi uzmu nekoliko goveda, ali to im rado dajemo. Kad vidimo da poglavica Veliki Nos i njegovi ratnici jašu u konjičkim sedlima i da imaju moderne puške, ne pitamo za porijeklo. Poglavica je veliki lukavac, prava pravcata lija. Nije nas jednom pokušao nadmudriti! No dosad smo nekako pri neodlučenom rezultatu. Kiowama smo potrebni kad valja prebroditi veliku zimu i kad se moraju zaštititi od bijelih razbojnika. U brdima vrvi od kojekakvih zlatoljubaca, a za njima se vuku drugi. U nevoljama su i nama potrebni Indi-

janci. Tako je u Modroj dolini, kapetane. Činimo sve što je moguće samo da bismo očuvali mir.

Oficir se zamislio. U Modroj dolini, čini se, ljudi se međusobno razumiju.

Sunce se polako spuštalo. Goli vrhunci na Elk Mountains sjali su kao zlato. Sočna trava, koja je uistinu djelovala modro, paša od koje goveda i konji predivno rastu, djelovala je poput rasprostrtoga golemog saga.

Vojnici su bili brzi i od jezera je počeo dopirati miris počenja.

— Moram se brinuti za svoje ljude — reče kapetan i ustade.

— Vidjet ćemo se još — uzvratí Carrington.

— Dobar čovjek, ovaj mali vojnički otac — reče Veliki Nos i pokaže ispruženom rukom prema jezeru.

Vojnici su pozdravili svoga kapetana kao da se vratio izgubljeni sin.

— Jest — reče Carrington potho. — Još ima oficira koji su obljubljeni među svojim ljudima. Takvi su ljudi korisni.

II

Kasno navečer došao je John Morgan s kćerkom Mary-Lou.

General Carrington, kapetan i poručnik bili su s Velikim Nosom i Docom Smokyjem još na verandi. Rančer je sjašio, pomogao Mary-Lou da side sa sedla i upita:

— Normane, pozvao si u goste čitavu konjicu? Slaviš li možda rođendan ili nešto drugo?

Carrington predstavi oficire. Mladi poručnik zagledao se u Mary-Lou, očaran njezinom prirodnom ljepotom.

John Morgan uhvati kćer za ruku i reče:

— Donesi, molim te, stvari i spremi ih u kući.

Djevojka je sa zadovoljnim smiješkom otišla po zavežljaje koji su bili pričvršćeni iza sedla.

Doc Smoky promatrao je poručnika Henryja Murdocka, gurnuo ga laktom i onda šapnuo:

— Prste k sebi, mister! Naš predradnik mogao bi se grdno naljutiti, s njim je tako reći zaručena. A Chet Quade bio je profesionalni revolveraš, shvaćаш, i ne vjerujem da bi baš tebe promašio.

Poručnik se snuždio.

— Do vraga — reče — uvijek je tako: ako mi se sviđi djevojka, ili je već nečija ili joj se ja ne dopadam.

U međuvremenu Carrington je pričao rančeru što se događa. Pokazao mu je i pismo pukovnika Augura, kojega je vlada upoznala s događajima i ovlastila ga da djeluje.

Rančer pročitа pismo i upita:

— Kad polaziš, Normane?

— Sutra — reče Carrington.

— Pratit će me Veliki Nos sa svojih trideset ratnika. Rekao mi je da sam sad ja njihov general!

Kapetan Burdon se nasmije i reče:

— Ako se ne varam, u opskrbu ćete morati uvesti palačinke.

— Budimo ozbiljni — reče John Morgan. — Po mom sudu, bit će to gadan posao, Normane. Mislím da bih mogao nekoга izdvojiti. Koga bi ti uzeo, Normane?

— Nikoga — odgovori Carrington. — Najprije ću sam s Kiowama u Wyoming. Ne bude

li išlo, javit ću ti. Ti ćeš znati što radiš.

John Morgan je dugo promatrao generala. Carrington je osjećao prijateljevu zabrinutost, no zadaću koja se nametnula smatrao je ipak svojom osobnom stvari.

– Kako hoćeš, Normane – reče Morgan poslije nekoga vremena. – Odluka je u tvojim rukama.

Kapetan i poručnik Murdock su se pogledali.

– Mi krećemo u zoru – reče kapetan. – Idem dalje prema zapadu. Protjerat ću regrute kroz Rockije i pobrinuti se da im otvrdnu stražnjice.

Oficiri su se oprostili i otišli prema jezeru.

Narednici su postavili straže. Sve je bilo kao u ratnom taboru.

– Je li taj pukovnik Augur poslao punomoć? – pitao je John Morgan.

Carrington kimne i pokaže rančeru papir.

John Morgan poslije čitanja reče:

– Normane, ovo vrijedi samo za vojne jedinice. Ako naiđeš na civilnu vlast, činovnici će te izbacivati iz ureda. Ne moraju ti dati nikakve obavijesti, ne moraju ti pomagati, ništa od svega!

– Pričekajmo – reče Carrington. – Možda ću uspjeti.

General se oprostio. Htio se odmoriti prije negoli će s Velikim Nosom i njegovim ratnicima na sjever.

* * *

Nekoliko dana nakon toga prešao je general Carrington s Velikim Nosom i njegovim ratnicima granicu Wyominga. General je pogledao preko rame-

na. Iza njega je bilo samo dvadeset ratnika s poglavicom Velikim Nosom. Deset Kiowa bilo je u izvidanju i u lovu. Za trideset dvojicu potrebno je poprilično divljači.

Veliki Nos bijaše zadovoljan. Dobro se napredovalo. Njegovi su ratnici bili u dvoredu poput uvježbanih konjanika. Žilavi konji izvrsno su podnijeli napore usiljenog marša.

Zbog nepogrešivoga instinkta izviđača, dotad je svake večeri naden kakav potok ili jezerce.

Carrington bijaše dobro raspoložen. Veliki Nos je vodio svoju ratničku trupu sigurno i brzo.

General je znao da vojnički ešalon ne bi ni u kom slučaju u tako malo vremena svladao tako veliku udaljenost.

– Što ćeš učiniti kad stignemo do Ureda za indijanska pitanja? – pitao je poglavica generala.

Carrington je to pitanje prije postavljao sâm sebi.

– Najprije ću razgovarati s komandantom vojnoga logora – odgovarao je polako. – Otkrijem li nepravilnosti, bit će ispravljene.

Kiowa se namrštio. Njegov nos kao da je jače stršao. Bio je to znak nevjerice. No poglavica nije govorio. Činilo mu se mudrijim da pusti generala u njegovim mislima i na njegovu putu. Carringtonu se činilo da poglavica zna više negoli što govori. Ali htio je provesti svoj plan i nije postavljao pitanja.

General pogleda naokolo. Slijeva su se u galopu približavala tri ratnika. Konji su gonjeni bezobzirnom žestinom.

Nešto je prisililo Indijance da

tako jašu. Ratnici su zaustavili konje pokraj poglavice i brzo govorili grlenim glasovima.

Veliki Nos bijaše nepomičan u tijelu i u licu. Samo se u tamnim očima nazirala zabrinutost.

— Približavaju se bijeli ljudi — reče Veliki Nos generalu Carringtonu. — Više od dvadeset jahača. Trojica imaju na prslucima zvijezdu, kao čuvar zakona u Golden Cityju.

— Mi idemo dalje — reče general. — Gdje ćemo logorovati?

— Za jedan sat — reče poglavica — stizemo do potoka koji se spušta s brda. Ondje ima dobrih zaklona.

— Kad bismo mogli sreći Bijelce?

Poglavica porazgovori sa svojim izviđačima i reče:

— Za pola sata.

Izviđači su se pridružili ostalim ratnicima.

Nekoliko minuta nakon toga začuo se glas šumskoga sviska. Odmah poslije toga oglasila se šojka.

Veliki Nos pogleda Carringtona ozbiljnim pogledom i reče:

— Indijanski izviđači prate bijela ljude. Ti znaš što to znači?

General potvrdi.

— Bijelci gone. Indijance ili razbojнике — reče Norman Carrington. — Tvoji ljudi moraju biti oprezni. Ako nas Bijelci sretnu i vide vaše moderne puške, moglo bi biti neprilika.

Veliki Nos se blaženo nasmiје i pogleda lukavo generala.

— Zašto bi bilo neprilika? — pitao je. — Priskrbio si nam oružje jer smo morali krenuti s tobom kao vojnici. A ti ideš za

poslom oca konjanika. Ili nemaš sa sobom papir koji govori, Duga Sabljo?

Carrington zažmiri.

Veliki Nos je opet smislio lukavu priču. Generalu je preostalo da druge uvjeri u njezinu istinitost.

— Jesu li nas izviđači Bijelaca već otkrili? — pitao je Carrington.

— Mislim da jesu. To su Južni Cheyennei — reče poglavica. — Oni su naši prijatelji, naši kao što su i prijatelji Comancha.

— A Cheyennei koji žive na sjeveru? — zanimao se general.

— Oni imaju ugovor sa Siouxima — odgovori Veliki Nos polako. — Narod od Sedam Ognjišta i ti Cheyennei stari su neprijatelji Shoshona.

— Nastavljamo put — zaključio general poslije nekoliko minuta. — Bijela trupa neka misli da smo na običnom putovanju.

Veliki Nos se ponovo lukavo nasmijao. Carrington je znao zašto. General s trideset Kiowa iza sebe zaista nije u šetnji.

Put se polako penjao. Završavao je na visoravni malo nižoj od gorja Sweetwater. Kad su general i Veliki Nos stigli na tu visoravan, vidjeli su bijele ljude. Bili su u polukrugu. Razmak između jahača iznosio je jedva tri konjske dužine.

Veliki Nos se namrštio i rekao: — Ne piše nam se dobro, Duga Sabljo!

— Ne smijemo se upustiti u borbu — uzvratila general zamišljeno. — Prema tome, možemo ući u klopku.

Kiowa se još jače mrgodio. On bi bio oprezniji.

Dvije skupine nije dijelilo ni dvjesta koraka.

Bijelci su stajali u mjestu.

General je opazio da jahači drži spremne puške.

— Tvoji ljudi čekaju tvoju zapovijed? — pitao je Norman Carrington.

— Bez moga miga nijedan neće dohvatiti oružje — uvjeravao ga je Veliki Nos.

Kolona Kiowa približavala se stranoj skupini korakom.

Carrington je opazio iznenađenje na licima jahača i znao da se ono odnosi u prvom redu na njegovu uniformu.

No kad su bili sasvim blizu, iznenađenje je zamijenila nevjerica. Jer uistinu je nevjerovatno da pravi general predvodi hordu indijanskih ratnika. Zatim, tko zna, možda je taj oficir zarobljenik crvenokožaca.

Čovjek izbrazdana lica pođe im u susret. Na kožnatom prsluku imao je šerifsku zvijezdu. Najvjerovatnije je on vođa grupe.

Čovjek sa zvijezdom podigne ruku.

Carrington zaustavi konja. Veliki Nos vikne zapovijed na svomu plemenskom jeziku. Ratnici su odmah stali. Sve je djelovalo tako kao da su Indijanci dobro uvježbani konjanici.

Carrington je jahao dalje. Veliki Nos ga je pratio sa strane, uz bok. Poglavica se očito smatrao ravnopravnim.

— Onda, šerife — reče Carrington — zašto nas zaustavlja-te?

Činovnik izbrazdana lica odgurne mastan šešir i pročešlja prosijedu kosu.

— Pa, pitam se, jeste li uistinu general — oprezno će šerif, ne htijući razljutiti oficira.

— Ja sam Norman Carrin-

gton — predstavi se general. — Ovo je poglavica plemena Kiowa. Ratnici me prate u specijalnoj misiji. Naš je cilj na sjeveru.

— Henry Allister — reče šerif. — Mi dolazimo iz okolice Rock-Springsa. Četiri dana na tragu smo horde Indijanaca koji su ukrali trideset dobrih konja. Prokletstvo, generale, kod vas djeluje sve uvjerljivo, ali to mi nije dovoljno.

Carrington se nasmije i pride bliže. Tri puške bile su odmah uprte u generala. Carrington posegne rukom u uniformu da izvuče papire, kad jedan čovjek vikne:

— Stoj! Ne miči se!

Carrington mrzovoljno opusti lice. Pogledao je toga čovjeka i zaključio da pred sobom ima tipičnoga svadljivca.

— Tko ste vi? — upita general hladno. — Tko zapovijeda ovdje, vi ili šerif Allister?

— Do vruga, mister, mislio sam da ćete izvući revolver — procijedi čovjek. — Allister bi se našao pred nišanom i mi bismo bili nemoćni.

— Imaš pravo, Jeff — reče drugi čovjek iz trupe. — Skinut ćemo toga momka sa sedla i pretresti ga. Čast generalskoj uniformi, ali tek kad je pregledamo. Za ispriku uvijek imamo vremena.

Carrington je promatrao šerifa. Henry Allister je šutio.

— Mislio sam — reče general — da gonite razbojнике. Umjesto toga, kao da ih imate u svojim redovima.

— Ah, mister — objašnjavao je šerif — ljudi su nervozni. Za njima je nekoliko dana prove-

denih u sedla. Lopovi su ukrali baš najbolje konje.

– Razumijem – reče Carrington – ali nisam spreman za to da me prevrće nekoliko nadobudnih klipana.

Šerif se ponovo počeska po glavi. Nije znao kako da izide iz te situacije.

– Hej, Allister – reče uporni svadljivac – pogledaj malo oružje ovih Indijanaca. Imaju bolje puške negoli većina nas. Neka me vrug nosi ako je ovdje sve čisto.

Carrington krajičkom oka pogleda poglavicu. Veliki Nos se smješкао. Tad general doneše odluku.

– Šerife – rekao je – sad ću proći pokraj vas. Moji ljudi ostaju gdje jesu.

– I onda? – upita Allister.

– Vidjet ćete – odgovori general.

Carrington ficukne i konj krene.

Sporim korakom general se približavao svadljivcu oštrog pogleda, koji je držao pušku na ramenu.

– Stani! – vikao je momak uzbuđeno. – Stoj, ili ću puca ti!

Carrington se nasmije i reče:

– Ti bi me ustrijelio, je li? Ovako golorukoga? Hajde, brbljavče, pucaj!

Čovjek pogleda svoje drugove i reče:

– Prokletstvo, zadržite ga!

Tad je general zaustavio konja. I udario izazivača.

Bio je to snažan, pun udarac, i čovjek se presavio preko jabuke sedla.

Konj ostade miran.

Carrington brzo izvadi iz dže-

pa kartu od nepromoćiva platna i odinota svoje papire.

Kretnja uzda bila je dovoljna da se konj okrene i pride šerifu.

– Sad možemo mirno i razumno razgovarati – reče general opušteno – Ovo je revolver koji je očekivao vaš čovjek.

Allister slegne ramenima.

– Jeff Ellis je odavno zaslužio ovakav udarac – reče šerif i dohvati papire.

Kad je Allister došao do potpisa, ote mu se ficuk.

– Hej, ovu je punomoć potpisao general Grant – reče s poštovanjem u glasu. – Vi ste doista general na specijalnom zadatku.

Šerif se zadubi u pismo ozbiljna lica.

– O tim stvarima u Dolini Wind-River i mi smo nešto čuli – reče zamišljeno. – Ali to su glasine, sir. Ondje gore možete samo vruga pošakljati po repu.

Carrington upozori rukom na poglavicu.

– Poveo sam pomoć – reče. – Kiowe su sa Shoshonima u velikom srodstvu.

– Ovo je njihova ratnička elita, je li? – upita šerif.

Carrington potvrdi. Veliki Nos kao da je odjednom porastao, kao da je postao snažniji i važniji. Bilo je očito da mu gode priznanja bijelih čuvara zakona.

– Što se mene tiče, nastavit ću tragom tih indijanskih konjokradica. Jedino bih htio znati gdje su naši izviđači.

– Kojem plemenu pripadaju? – zanimao se general.

– Cheyenneima, južnim

Cheyenneima – odgovori Allister.

Veliki Nos podigne glavu i počne pažljivije slušati. Čuo je lak fićuk. I znao je što znači taj signal.

– Dolaze – reče poglavica. – Tvoji su izviđači ovdje za deset minuta, gazda od zakona.

Šerif iznenađeno pogleda Kiowu.

– Veliki Nos je posjećivao misionarsku školu – objašnjavao je Carrington – i zna više negoli poneki od nas. Mnogi njegovi ratnici naučili su također po nekoliko riječi ovoga što zovemo američkim jezikom. S njihovim plemenom dobro se slažemo. Zato sam i mogao riskirati to da se naoružaju ovim puškama.

– Nadajmo se da ćete dobiti oružje natrag – promrmlja Henry Allister uz smiješak.

– Bez brige – odgovori general. – Prijatelj Veliki Nos to razumije.

– Prijatelj – reče Kiowa i ogleđa se lukavo.

Napetost je popustila.

Carrington side sa sedla. Sjašili su također ratnici i ljudi iz potjere.

Deset minuta nakon toga prema šarenoj skupini galopirala su četiri Indijanca.

Jedan od četvorice prišao je Allisteru i Carringtonu, ostali su se pomiješali s Kiowama i žustro razgovarali.

– Južni Cheyennei – reče Veliki Nos šaptom Carringtonu.

Poglavica je osluškivao razgovor i smračio se.

Grlenim izgovorom podnio je voda izviđača izvještaj.

– Naš neprijateljski rodaci

sa sjevera – reče izviđač. – Jašili su prema zapadu i jamačno će za dan ili dva skrenuti prema sjeveru. Njihova je prednost velika, više od jednoga dana.

Šerif opsuje. Znao je da se njegova prilika u potjeri gotovo rasplinula.

Veliki Nos ode nekoliko koraka u stranu i pogleda generala.

Carrington pride Kiowi.

– Mi ćemo goniti Cheyennee – predloži poglavica. – Ne znam, što traže ovako daleko na jugu, no možda štogod saznamo.

Carrington je oklijevao s odlukom. Htio je stići u Dolinu Wind-River što prije. Kad je Carrington pogledao Velikoga Nosa, na njegovu naoko ravnodušnom licu vidjelo se kako misli da će general odbiti prijedlog.

Carrington je uistinu dobro slutio što namjerava Veliki Nos. No, s druge strane, poglavičnim ratnicima može poći za rukom da dostignu Cheyennee i da im otmu konje. A možda Kiowe saznaju štogod važno.

– Dobro – presiječe razmišljanje general. – Kad krećemo?

– Uh – odmahne Veliki Nos i zagleda se u generala. – Trebalo bi da ostaneš s čuvarom zakona. Ti ne možeš biti tako neprimjetljiv kao moji ratnici i mogao bi nas odati. Riječ je o našim neprijateljima Cheyenneima.

Carrington se suglasio s tim, prišao šerifu Allisteru i rekao:

– Veliki Nos će s dijelom svojih ratnika progoniti konjo-

kradice, šerife. Ja ostajem kod vas.

— Vraćamo se sutra navečer — obeća poglavica i ode k svom konju.

Pet ratnika bilo je odmah spremno. Bili su to ljudi s najboljim konjima i Carrington se iznenadio kad ih Veliki Nos nije uzeo u potjeru. No general je slutio što poglavica namjerava.

Sa sigurnošću se moglo računati s tim da Veliki Nos želi mijenjati konje čim uhvati kradljivce. Tako može doći do boljeg rasplodnog materijala.

Carrington uzdahne i reče Allisteru:

— Hoćemo li udariti logor ondje gdje predlažu ratnici?

Šerif se nije protivio.

Ljudi iz potjere i indijanski ratnici krenuli su za starim generalom i zaustavili se na mjestu gdje iz stijena izbija maleni potok.

Malo poslije gorjele su vatre ljudi pripremali jelo.

Jeff Ellis je legao pokraj vode, namakao je rubac i oblagao bradu. Svadljivac je znao da se nije ponio kako valja no bio je preponosan da se ispriča.

Pomalo se smračivalo. Vatre su dogorijevale.

Kiowe, šerifovi izviđači i ljudi iz potjere naizmjenice su stražarili.

Ništa se nije događalo.

Kad su se preko planinskih vrhova na istoku popele prve sunčane zrake, ljudi su se počeli buditi. Umivali su se na potoku i ponovo naložili vatre.

Malo poslije osjetio se miris kave. Kad su se svi najeli, šerif pošalje četiri skupine na četiri različite strane.

— Radi sigurnosti — reče šerif kad su se ljudi razišli. — Ako vaši prijatelji rastjeraju Cheyennee, vratit će se i vrebatu novu priliku. Ako vide da smo budni, možda će se povući.

Vrijeme je prolazilo, polako, kao da kazaljke na satu zapinju. Poslije podneva pet Kiowa zatraži Carringtonovo odobrenje da odu u lov. Kad su se vratili nakon tri sata, donijeli su bogat plijen. Ratnici su brzo razgorjeli vatre, ispekli komade mesa i pozvali generala.

— Veliki Nos će se vratiti za jedan sat — reče jedan ratnik kad je donio Carringtonu meso.

General bijaše zabrinut.

No za nepun sat na zapadu je zapažen oblak prašine.

Nedugo poslije toga dvadeset jedan ratnik protjerao je pokraj logora malo stado konja.

Veliki Nos prođe sasvim blizu Carringtona, pogleda ga otužno i reče:

— Četvorica između mojih najboljih ratnika nisu više s nama. Cheyennei su pobjegli. Najhrabriji je uspjelo da uzmu sedam ili osam ukradenih konja. No zato smo doveli četiri životinje mojih ratnika i jahaće konje Cheyennea.

Carrington prebroji grla i uistinu dode do trideset i osam.

General je na neki način slutio da je Veliki Nos izveo grdan trik, no nipošto da otkrije u čemu je varka.

Šerif Allister pride Velikom Nosu i zahvali.

— Bez vas ne bismo uspjeli — rekao je. — Zahvaljujemo! Pretpostavljam da će moji ljudi biti zadovoljni ako vam u znak za-

hvalnosti dam četiri prekobroj-
na konja.

Dvije izviđačke skupine u međuvremenu su se vratile u logor.

Ljudi su sa zadovoljstvom promatrali konje.

– Slažemo se, šerife – reče stariji farmer. – Poglavica neka odabere četiri konja. Ne smije, međutim, uzeti dva rasplodna pastuha.

Poglavica dostojanstveno pride farmeru i položi mu ruke na ramena.

– Ti si pravedan čovjek – reče Kiowa – i mi zahvaljujemo. Naša braća koja nisu s nama mogu mirno ići svojim dugim putem jer ti plaćaš dug koji nije tvoj.

Farmer se smješкао. Bio je u neprilici.

Kad je Veliki Nos odabrao prosječne konje, bili su članovi potjere još zadovoljniji. Kiowa se nije pokazao lakom.

– Sve je dobro, šerife? – pitao je Carrington.

– Sve – potvrdi Allister. – Nema veze što je ovdje nekoliko indijanskih konja. Cheyennei jašu vrlo dobre životinje, pogotovu kad idu u borbu. Tad moraju biti brzi.

General zadovoljno kimne i sjeti se riječi Velikoga Nosa. Pomalo je počeo slutiti što je Kiowa izveo.

I odjednom se generalu počelo žuriti.

– Poglavico – upitao je – hoćemo li još danas jašiti dalje? Ili su ratnici i konji previše iscrpljeni? Izgubili smo čitav dan a u Dolini Wind-River imam važan zadatak, koji bih morao obaviti što prije. Kakvo je tvoje mišljenje?

Veliki Nos s olakšanjem spusti ramena. No da mu je laknulo, to je opazio jedino Carrington.

– Išli bismo do ponoći – predložio je poglavica.

Veliki Nos izda nekoliko zapovijedi. Malo poslije bilo je podijeljeno pečeno meso. Bilo ga je toliko da su se dosita mogli najesti i ljudi iz potjere.

Zatim se general baci u sedlo, pogleda iza sebe i podigne desnu ruku.

– Mnogo sreće, sir! – doviknuo je šerif Allister kad su ljudi krenuli.

– Hvala! – uzvratio je general. – Uspjet ćemo!

* * *

Carrington je dugo šutio. S vremena na vrijeme pogledao bi krajičkom oka poglavicu, čije se lice ozarilo zadovoljstvom.

Kad se noć zgusla i kad su se na mjesecini zacrnila stabla, general izreče svoje pitanje:

– Poglavico, gdje su zapravo tvoja četiri ratnika?

Veliki Nos se potihom nasmije i odgovori:

– Duga Sabljo, tebe muče preteške misli. Ali ne pomišljaj na Dolinu medvjeda u koju odlaze ratnici na viječni lov, da žive u zadovoljstvu i bez nevolja.

– Dakako, nisam mislio na Dolinu medvjeda – odgovori general.

Carrington nije vjerovao da su ta četiri ratnika pala u borbi za ukradene konje. Jer Dolina medvjeda za Kiowe je mjesto u koje odlaze mrtvi borci. Medvjed je, naime, sveta životinja toga plemena.

– Oni su na putu prema mo-

me selu – doda poglavica.

Poglavica se nasmijao i nastavio:

– Konji Cheyennea bili su vrlo dobri. Ostavio sam šerifu deset životinja, razumljivo, najslabijih. Ali bit će im to dovoljno da se stigne u sigurnost.

Carrington je promrmljao nešto što Kiowa nije mogao razumjeti, no u toj je rečenici zacijelo bila riječ konjokradica.

Velikom Nosu to je godilo. Smatrao je to počašću jer se uspjeh u krađi konja cijenio jednako kao uspjeh u borbi.

– I čemu ta velikodušnost? – pitao je general. – Zašto si bijelim ljudima ostavio nekoliko vlastitih i nekoliko konja Cheyennea?

– Među ukradenim grlima bilo je nekoliko prekrasnih kobila i jedan mlad pastuh koji će za dva ili tri ljeta dati izvrsno potomstvo – odgovorio je Veliki Nos bezazlenim glasom. – Da ljudi ne bi bili nepovjerljivi, dao sam im više životinja nego li sam uzeo.

– Gori si od bankara kad se trguje zemljištem – reče Carrington ne krijući određeno priznanje u glasu. – Najprije odabereš najbolje životinje, zatim se za prijevaru daš nagraditi. Bolje kombinacije nema.

– Što ćemo, Duga Sabljo – reče Veliki Nos zadovoljno. – Moja četiri ratnika gonit će konje tako dugo dok dimnim signalima dosegnu selo. Zatim će se vratiti. Pleme će imati dvadeset dobrih konja više.

– Sad očekujem još samo da nam na jednak način ponudiš svoga novoga pastuha, stara lisico – promrmlja Carrington.

Veliki Nos počeo protestirati kretanjama.

– Mi smo prijatelji – rekao je zatim. – John Morgan mogao bi dobiti pastuha, no samo ako u zamjenu daje pet ili šest kobila. Ta mi smo krenuli da pomognemo mojim rodacima. Krenuli smo da se borimo za pravednu stvar, Duga Sabljo. O tomu da i za to budem plaćen, nema govora. Ne!

– Ali sam ja postao sukrivac jer znam što si izveo a šutim – reče Carrington prijekorno. – Još će me prozvati generalom konjokradica, samo ako se sve to sazna.

– Htio si znati – odvrati mirno Veliki Nos – i saznao si. Kad budemo sami, ja ću te tako zvati. Samo onda, razumljivo.

General uzdahne i zamisli se.

Zapravo mu se ništa ne može dogoditi. Veliki Nos udesio je sve vrlo lukavo. Farmeri su zadovoljni jer su dobili više od tri-deset životinja, a konji Kiowa nisu među najgorima.

– Nego – počeo general otežući – jesi li mogao saznati što god o Cheyenneima?

– Malo – odgovori Veliki Nos. – Ali čuo sam da krađu konje našim Shoshonima i da ih onda prodaju konjici. U tom poslu sudjeluje također nekoliko skupina Siouxa.

– Naređuju li vojni nakupci da se krađe? – upita general oštro.

Veliki Nos je neko vrijeme oklijevao a onda odgovori:

– Ne znam sa sigurnošću, ali vjerujem da je tako.

– Znači da imam nešto od čega mogu početi – reče Carrington mračnim glasom.

Za vrijeme noćnoga jahanja general je razmišljao o svojim postupcima i nakanama i zaključio da mora najprije uspostaviti kontakt sa Shoshonima. Bude li upoznat s indijanskim žalbama, moći će lakše djelovati.

Izviđači koji su i noću obavljali svoj posao vratili su se i podnijeli izvještaje poglavici.

— Ulogorit ćemo se — reče Veliki Nos. — Put će biti težak. Izgubili smo samo pola dana.

Carrington se složio s prijedlogom i ratnici su mogli predahnuti.

* * *

Dva dana nakon toga zaustavi general konja i zagleda se u valovitu ravnicu koju presijeca Wind River.

Put bijaše naporan, no cilj je pred očima. Široku i plodnu ravnicu okružuju brda. Bila je dovoljno velika da plemenu kakvo su Istočni Shoshoni služi za nastavanje i za lov.

Unatoč tisućama i tisućama ljudi koje su tuda prolazile ili prolaze na svom putu u obećanu zemlju u kojoj ih čeka zlato, oko Wind Rivera još žive jaka stada bizona. A bizon je za indijance zalog života. Ta snažna životinja, teška do jedne tone, daje crvenom čovjeku sve što mu je najpreče potrebno. Carrington vrlo dobro zna da se poslije uspješnoga lova uistinu ništa ne potрати i ne baci. Tako je bilo i tako je još i danas, iako su se pod utjecajem bijelaca izmijenili mnogi običaji Indijanaca.

General izvadi iz bisaga dalekozor i podigne ga k očima.

Camp Brown leži dvadesetak kilometara daleko od rijeke. U

tomu malom gradu nalazi se također Ured za indijanska pitanja i komanda konjice.

Nitko još ne zna da će taj Camp Brown 1878. godine dobiti drugo ime, nitko ne sluti da će to naselje biti prozvano Fort Washakie, u čast velikoga poglavice. Washakie, vođa Shoshona, bio je velik prijatelj bijelih ljudi. On je shvatio kako je besmisleno i beznadno opirati se valovima došljaka koji su gladni zemlje.

Washakie je znao da je poplavom bijelih ljudi došao kraj života u sedlu, bez stalnoga mjesta i prebivališta. On je slutio da se njegovo pleme mora prilagoditi, ako želi preživjeti.

Tako je Washakie postao prijatelj došljaka, tako je počeo braniti njihove kolone koje su prodirale prema zapadu i sukobljavale se s ratobornim Siouxima i Cheyenneima.

— On sanja velik san — reče Veliki Nos svojim grlenim američkim, u sedlu pokraj Carringtona. — Sanja o miru, o dobroj prehrani. Htio bi da se njegovi ljudi počnu baviti zemljoradnjom. Znam to jer sam upoznao mnoge njegove prvake. Ali među njima ima i drukčijih mišljenja. Washakie sanja o školama, o kući za bolesne ratnike, žene i djecu, o alatima kojima bi njegovi ljudi mogli obrađivati zemlju. Eh, tko zna, možda se san ostvari. Možda će Shoshoni živjeti i onda kad drugi narodi davno već budu u Dolini medvjeda.

Veliki Nos protrlja svoju nosurinu i promrmlja:

— Ali je li to još život ratnika?

Carrington spremi dalekozor

i zamišljeno pogleda Kiowu.

– Nije – rekao je – to nije život ratnika. No uvjeren sam da će uskoro takvom životu biti kraj. Washakie želi svome plemenu osigurati budućnost. Nadam se da će uspjeti u tome.

– Dok u Modroj dolini živi John Morgan, i ja ću živjeti sa svojim plemenom – reče Veliki Nos i lukavo se osmijehne.

– Bude li te zakon gonio, mi te ne možemo štititi – napomene Carrington.

Kiowa žmigne očima i reče:

– Dok možemo mladiće podizati do ratnika, treba da ratnici i postanu. Duga Sabljo, dok možemo biti u sedlu, mi ćemo jašiti. U našoj zemlji neće teći krv. Poštovat ćemo mir.

– Ali moram te podsjetiti na mogućnost da se pojavi stotinu uzgajivača konja i da potraže svoje životinje – nasmije se Carrington.

– Nitko ih nikad neće naći – tvrdio je poglavica. – Past će u stadima Johna Morgana!

– Strijelu mu – usklikne general i nastavi glasno: – Valjda se to neće dogoditi. Hajde, idemo do Camp Brownā. Ondje ćemo se zaustaviti. Javit ću se komandantu, a onda ćemo vidjeti što da se radi. Ti ćeš me pratiti sa svojim ljudima.

Sat i pol nakon toga dojašili su ratnici, predvođeni generalom Carringtonom i Velikim Nosom, do tvrđavskih stražara.

Tvrđava je gotovo zaslonjena kućama oženjenih oficira. Oko ograde nalaze se saluni i trgovine.

Nitko ovdje ne računa s ratom. No komandant tvrđave ipak je zahtijevao da se nevojna

zdanja podižu na određenom odstojanju od tvrđave.

Između kuća i palisada ostavljeno je dvadesetak metara slobodne pješčane zemlje.

General Carrington opazio je također četiri velika korala u kojima toga trenutka nije bilo konja.

Kad je stari oficir pogledao uvis, vidio je stražarov znak.

Odškrinuta vrata brzo su se otvorila a trubač je trubio zbor.

Carrington je uzdahnuo. No kako se pojavio u službenoj misiji, morao je biti pripreman da podnese vojnički ceremonijal. Vojnici su trčali prema stajama i brzo se vraćali s konjima. Na prostoru za vježbe i postrojavanje stvarali su se dugi redovi.

Duž stroja jašio je oficir s isukanom sabljom. Kad je general ujašio u tvrđavu, oficir je visoko podigao sablju.

U međuvremenu okupili su se muškarci i žene iz naselja da promatraju došljake.

Indijanci u tvrđavi nisu neuobičajena pojava, pa niti oni koji djeluju kao dobro izvežban vojnički odred.

Neobično i neuobičajeno djelovale su jedino moderne vinčesterke indijanskih ratnika i to što ih vodi general.

– Mirno! – viknuo je oficir ispred svojih jahača.

Vojnici su složno okrenuli glave prema ulazu.

Carrington na trenutak svrne pogled bočno i ugleda zadovoljno lice Velikoga Nosa, koji je očito uživao u tomu da ga kao staroga konjokradicu pozdravlja odred konjanika.

I Kiowa je smislio svoje.

Veliki Nos izusti neki grleni

glas i ratnici odmah izvukoše puške i postaviše ih tako da kundaci budu naslonjeni na desnu natkoljenicu.

Kiowe su zatim potjerali svoje konje na drugu stranu.

Ratnici su povećali međusoban razmak i stvorili red nasuprot konjanika, tako da je Carrington jašio prolazom između ljudi i konja.

Kapetan je pozdravljao odrešitim i ostrim kretnjama.

Carrington podigne desnicu prema rubu šešira.

— Dobro došli u Camp Brown, sir! — rekao je kapetan.

— Brigadni general John Ransom očekuje vas. Smijem li vas zamoliti da me slijedite, sir?

Carrington kimne i zaškilji prema Velikom Nosu, koji je još bio uz njega.

Kad je kapetan zaustavio konja pred komandanturom, reče Kiowa glasno:

— Mali vojnički otac nije ljubazan.

Oficir se trgnuo i zategnuo usnice kao da ga je zabolio zub.

— Ako tako prima Washakija i njegove ljude, onda kod naših rodaka nije omiljen — nastavljao je Veliki Nos.

Kapetan je porumenio. Znao je da je počinio pogrešku, no nije vidio način da je popravi.

— Ispričavam se! — reče ukočeno.

— Dobro je, kapetane, — uzvрати Carrington. — Gdje može Veliki Nos sa svojim ljudima prenoćiti, rasedlati konje i tako dalje?

— Sir, oprostite, ali prema komandantovu nalogu noću ne smije u logoru biti više od deset

Indijanaca — govorio je kapetan u neprilici.

— Gdje se nalazi Mjesec? — upita Veliki Nos podrugljivo.

Carrington je htio spriječiti nesuglasice.

— Neka ti narednik pokaže mjesto gdje mogu biti tvoji ljudi

— rekao je poglavici. — Konji moraju dobiti dovoljno hrane. Vjerojatno ćemo krenuti dalje prije večeri.

Kiowa izda nekoliko naredbi na svom jeziku i ratnici izvedoše savršen okret, tako da se u kapetanovim očima moglo vidjeti zadovoljstvo.

— Duga vježba — reče oficir.

— Ne baš — uzvрати Veliki Nos opušteno. — Moji ljudi vole konje i poznaju ih. Oni su odlični ratnici. I slušaju zapovijedi. Kako vidiš, mali vojnički oče.

— Naredniče Bowden! — zvao je kapetan.

— Na zapovijed! — javi se narednik. — Sve će odmah biti izvršeno — govorio je snažan momak, ispod čije je kape vidio crveni čuperak.

Narednik pozdravi, da odreda voljno i ode prema stajama.

Kiowe su čekali dok se podoficir vrati, zatim su ga pratili kroz vrata van.

Kapetan je otvorio vrata komande i ukočio se pokraj njih.

— Poznaš li toga čovjeka? — upita Veliki Nos potihom.

— Da, on je dobar oficir, dobar i pravedan — šapne Carrington i pode prema vratima.

General uđe. Veliki Nos ga je pratio u stopu, zadržavajući s mukom uzvik iznenađenja.

Naime, makar je Kiowa u

svom životu vidio koješta, ipak nikad još nije bio u uredu komandirajućeg generala.

Iza pisaćega stola stajao je sjedokos čovjek otprilike pedesetih godina.

— Normane, stara sabljo — govorio je — prije tri dana dobili smo obavijest. Raduje me što te pukovnik Augur mogao nagovoriti da se prihvatiš toga. Dođi i raskomoti se! Tko je tvoj pratilac?

— Mnogo ljubaznije — reče Veliki Nos ozarena lica.

— Ne razumijem — napomene Random pomalo zbunjeno.

— I ne moraš — odmahne rukom Carrington i izrukuje se s komandantom.

— Ovo je Veliki Nos, poglavica Kiowa — predstavi general plemenskoga prvaka. — Došao je k meni i obavijestio me o teškoćama što su ovdje izbile.

Brigadni general Random stisne ruku Velikom Nosu, što je on primio zadovoljnim mrmljanjem.

No poglavica Kiowa nije dugo buljio u generala. Jedan sjajan mjedeni predmet privukao je njegovu pažnju, ali to je opaziti mogao samo netko tko ga dobro zna.

Carrington brzo pogleda stol, zatim se ogleda po sobi da ne bi bio upadan. Odmah je znao što je zaokupilo Kiowu. Bio je to model topa na hrpi vekih papira. Carrington se nadao da će se Veliki Nos svladati.

Domaćin je prišao naslonjačima i rekao:

— Poglavica će s nama jačačno popiti viski.

Kiowa je istoga trenutka iza komandantovih leđa ispružio desnicu poput zmije i sekundu

nakon toga mjedeni topić bio je ispod njegove košulje od jelenske kože.

Random izvadi iz ormara tri čaše, otvori bocu i natoči piće.

— Pijmo za ovdašnji mir — rekao je komandant.

Veliki Nos preokrene oči i gucne. Zatim se osmjehnuo i izaustio:

— Mnogo bolje negoli Smokyjeva kiselica!

— On je pravi poglavica? — zanimao se general Random.

— Da, čvrsto vodi jedno pleme — odgovori Carrington. — Susjedi smo i dobro se slažemo.

General Random ustane, priđe stolu, zagleda se u papire i reče:

— Ta gdje je? Jednom mi ga je darovao Grant, s tim da ga dam čovjeku koji valjano vodi svoje ljude.

Kad je veliki Nos opazio Carringtonov pogled, ukočio se poput letve. Oklijevajući posegnuo je Indijanac pod košulju, izvuкао mali top i dodao mu ga.

Carrington postavi stvarcu na naslon stolca i upita glasno:

— Što tražiš, Johnne?

— Jedan topić, model — odgovori komandant. — Grant mi ga je dao prije nekoliko godina. Svi Shoshoni dobili su od mene darove, ali tu sam stvarcu čuvao. Namjeravao sam je dati tvome prijatelju kao dar za dobrodošlicu jer želi pomoći da se ovdje poprave prilike. Uvjeren sam da sa svojima ima bolje veze negoli vojska.

— Evo, ja sam uzeo neki topić, — reče Carrington. — Je li to taj?

Carrington podiže mjedenu stvarcu.

– Da, razumljivo! Uopće nisam opazio da je u tvojim rukama – reče Random i vrati se gostima.

Komandant uze top, pruži ga Velikom Nosu i reče:

– Neka ovo bude znak dobrodošlice i poštovanja. Zahvaljujem ujedno što želiš pomoći Normanu Carringtonu da se ova zemlja ponovo smiri. Ovaj topić darovao mi je otac svih vojnika na završetku rata. Čuvao sam ga u želji da ga dam čovjeku koji se također brine za mir.

Lice Velikoga Nosa bijaše ukočeno. Dobar znanac znao bi da je Kiowa ganut.

No Veliki Nos brzo se snašao, zahvalio i izišao van.

– Nadam se da nećete uzvratiti skupocjenim darom – uzdahne Random. – Znam, naime, kamo to vodi. Svaki moj sljedeći dar mora biti veći. Na kraju se stvara čitavo skladište koječega.

Carrington se nasmije.

– Što se Velikoga Nosa tiče, ne moraš se bojati – rekao je.

– Koliko ga ja znam, zadovoljan je, ali vratimo se mi predmetu. Što se zapravo događa? Ti bi to morao znati.

Random kimne i izduži lice.

– Ne mogu utjecati na Indijanski ured, a zec je u tom grmu. Shoshoni mjesecima čekaju na vladine isporuke. A ono što se tada dijeli nije upotrebljivo ili je kojekakvo. Agent zaziva nebo i pakao, no ništa se ne mijenja, ništa se ne objašnjava. Cheyennei i Siouxi neprestano krađu Shoshonima konje i prodaju ih nakupcima koji nisu

pod mojom komandom. Pleme Washakieja tako je dovedeno do prosjačkog štapa. Sve u svemu, čini se kako mladi ratnici toga plemena prisiljavaju staroga poglavicu da prekine mir s bijelcima i da silom uzme ono što im pripada.

Carrington obori glavu. Znao je da su prilike ozbiljne.

Bilo bi dovoljno da se neki poglavica prenagli, i rat je buknuo.

Zbog toga je Norman Carrington i došao.

– Misliš li da će mi agent dopustiti uvid u svoje papire? – pitao je Carrington komandanta.

– Ni u kom slučaju – odgovori John Random. – Doug Crisp ostaje čvrsto pri tom da to pravo imaju samo ovlaštene osobe Ministarstva unutrašnjih poslova. Sasvim formalno uzevši, Crisp ima pravo. Ovdje smo nemoćni.

Carrington se smrknuo. Nije bilo teško zamisliti gdje ostaju stvari namijenjene Shoshonima: kod Crispa i njegovih pomagača.

No prije negoli je Carrington mogao nešto reći začuo se povik i onda isprekidan dugi krik.

Taj krik podigao je staroga generala na noge i on odmah skoči prema vratima.

Norman Carrington poznao je Indijance dovoljno dobro da zna kako taj isprekidani krik znači neposrednu opasnost.

Zatim su planula tri hica iz vinčesterke.

Carrington se baci u sedlo, podbode životinju tako da se propela i odmah je nagna u ga-

lop. Uzbudenom naredniku doviknuo je:

— Jedan vod odmah za mnom!

Carrington je izjurio iz tvrđave. Iza sebe je čuo narednikovu viku ali se nije osvrtao na to.

U divljem trku jurio je general prema koralima. Jer samo se ondje moglo nešto događati, ondje gdje su logorovali Kiowe, kamo je otišao Veliki Nos.

Carrington zaustavi konja. Kod jedne ograde okupilo se dvadeset ili dvadeset pet bijelaca. U rukama su držali spremne sačmarice.

Tu i tamo zapažala se modra konjička uniforma.

Neki je čovjek vikao iz svega glasa:

— Ako se koji od tih crvenih pasa makne, izrešetajte ga! Jasno?

Bijelci podigoše puške.

Carrington izvuče sablju, udahne duboko i vikne metalnim glasom:

— Razlaz! Tko pritisne obarač, ići će pred sud!

Ljudi su se okrenuli. Oklijevajući počeli su spuštati svoje parakerice i grineriganserice. Prepoznali su generalsku uniformu.

Polako se stvarao živi prolaz.

Carrington povede konja nastalom stazom, dođe do otvorenoga ulaza korala i bez riječi se zagleda u Kiowe koji su se zbili oko svojih konja, spremni da pucaju.

Veliki Nos je sjedio na svom ždrijepcu za konjsku dužinu ispred ostalih.

Neki debeljko u uniformi financijskoga službenika stajao je ispred poglavice i mlatarao revolverom. Sest uniformiranih

vojnika, običnih jahača, držalo je o boku karabine. Cijevi su bile prijeteci okrenute prema Indijancima.

Neki suhonjavko naslonio se na ogradu, zvjerkao naokolo i podrugljivo se smijao.

I debeljko se napola okrenuo. Kad je ugledao nepoznatoga generala, razjapio je usta.

— Što se događa ovdje? — upita ga oštro general.

— Ovi prokletnici pucali su na moje ljude kad smo htjeli uzeti konje — reče uniformirani službenik. — Jednome mom čovjeku prostrijeljeno je uho. 'Htio bih znati, kako je to ovdje moguće.

Carrington odmjeri debeljka hladnim pogledom i reče:

— Mister, i ja bih htio znati, zašto dopuštate da se krađu konji.

Debeljko porumeni, napuni pluća i htjede prourlati.

— Samo mirno, prijatelju — preduhitri ga Carrington. — Vi i vaši ljudi idete u zatvor. Stvar će riješiti general Random.

— Sir! — vikne debeljko. — Mi smo konje kupili i platili. Evo potvrde!

— Tko vam ih je prodao? — upita Carrington ledeno.

— Eno, onaj ondje — reče debeljko. — Zove se Warren Kenwick — pokazivao je službenik prema vitkom čovjeku koji se upravo odlijepio od ograde i dao petama vjetra kao da se vrag pojavio iza njega.

— Za njim! — dovikne Carrington Velikom Nosu.

Poglavica nije morao naredivati. Četiri njegova ratnika kriknula su odjednom i njihovi su konji krenuli. Začas su bili u

galopu i preskočili ogradu korala.

Malo poslije čuo se krik.

Jedva je prošla minuta kad su se ratnici vratili.

Dvojica Kiowa držala su između sebe mršavoga čovjeka koji se bacakao nogama, no ni pošto da nađe uporište.

– Pustite me! Prokleti gado-vi, ostavite me na miru! – vikao je čovjek i koprcio se u jadnom položaju.

Tad se pojavio narednik s vo-dom vojnika.

– Generale, na vašu zapovjed – reče podoficir.

– Nakupac, njegovi jahači i ovaj civil pritvaraju se – reče Carrington. – Pobrinite se da ranjenik bude previjen.

– Sir, ne možemo samo tako uhapsiti civila – napomene po-tiho narednik.

– Je li ovaj koral vlasništvo vojske? – upita general.

– Da, pripada tvrđavi – od-govori narednik. – Zato sam i smjestio ovdje vašu pratnju.

– Prema tomu, hapsite! – zapovjedi genetal. – Taj je čov-jek na armijskom terenu poku-šao ukrasti konje. To nam je za-sad dovoljno. Poslije ćemo vi-djeti ostalo.

Podoficir se neko vrijeme smješкао, onda izda svojim lju-dima naredbe.

– Protestiram! – govorio je službenik. – Generale, potužit ću se. Tko ste vi uopće? Nared-niče, kako vam pada na um da slušate ovoga čovjeka i pokora-vate mu se?

No crvenokosi komandir vo-da nije odgovarao. Na njegovu licu svatko je mogao opaziti za-dovoljstvo što može uhapsiti de-beloga kesonosca.

Šest konjanika otpratilo je uhapsene. Kad je debeli činov-nik prolazio pokraj generala, Carrington je rekao:

– Dodajte mi potvrdu! Zasad bih je čuvao ja.

Debeljko se nacerio kao da je upravo progutao nešto vrlo gorko.

Činovniku se generalov za-htjev nije svidio. Bio je to znak da ovdje koješta nije ispravno.

Krađa konja bila bi jednota-van slučaj. Debeljko je to razvio s mnogo truda i zagnjurio se u posao do grla.

Carrington je pričekao da vojnici odu a onda se obratio bijelcima koji su držali svoje puške kao da ne znaju što bi s njima.

– Ako konjica ne poduzima ništa, to je njezina stvar – re-kao je general oštro. – Vi civili ne smijete se u to miješati. Kad bi netko od vas imao trunku ra-zuma, zvao bi nekog oficira čim su se pojavile teškoće. Nestani-te kućama prije negoli sam se predomislio! Inače ću vas sve pozatvarati. Ogriješili ste se o naloge vlade na vrlo grub na-čin i trebalo bi da budete kaž-njeni.

Ljudi koji su živjeli od vojnog logora i od Indijanaca znali su da general ima pravo.

Možda su neki od tih mešeta-ra, vlasnika saluna i trgovina razmišljali o Carringtonovim riječima. U svakom slučaju, ve-ćina je odmah shvatila da je puhnuo nov vjetar koji može ponekoga pomesti.

Veliki Nos je krenuo prema ulazu u tvrđavu sa smiješkom koji se rastegnulo od uha do uha.

– Taj čovjek s trbuhom kobi-

le koja će sad dobiti mlado udaren je u glavu – govorio je Kiowa. – S njim nešto ne valja. Došao sam da izaberem konja za generala jer sam htio zahvaliti na njegovu daru. Dvojica mojih ljudi pratila su debeljka i onoga mršavka. Kad sam stigao, sve se počelo odvijati munjevito. Debeli je svojim ljudima naredio da izvedu konje i moji su ratnici pucali. Duga Sabljo, nije bilo druge negoli da te upozorim krikom.

– O čemu su razgovarala ona dvojica? – upita general.

– Mršavi je rekao da smo mi ovdje stranci – odgovorio je Veliki Nos. – Kazao je također da zacijelo nećemo logorovati tako blizu tvrđave.

Poglavica Kiowa nije krio ljutnju.

– Mislim da su držali kako ne razumijemo nijednu riječ – nastavio je. – I tako je mršavi zloga pogleda prodao naše konje. Novac još mora biti u njegovim džepovima.

Poglavica se zagledao u generala kao da očekuje neka pogodi i neizrečene misli.

– Istjeraj tu mušicu iz glave – napomene Carrington. – Od tih para nećeš dobiti ništa.

Veliki Nos se počeska iza uha i reče pokunjeno:

– Hm, tako. Za te šarene papire mogao bih nabaviti dobro oružje.

– Hm – uzvratila general i nastavi: – Sada možeš poći sa mnom, međutim nećeš moći svjedočiti. Na žalost, takvi su zakoni.

Veliki Nos zatrese glavom i reče:

– Dobro. Ostat ću ovdje. No ti ćeš povesti konja kojega bu-

dem izabrao. Reci onomu drugom generalu da zahvaljujem i da ću sa zadovoljstvom pokazati njegov dar svojim ratnicima. Bolje će biti da se od njih zasad ne odvajam.

Poglavica dá – privedi prekrasnoga konja.

III

General Random je stajao na verandi i promatrao nakupca i blijedoga Warrena Kenwicka koje je pratilo šest vojnika.

– Normane, čim sam stigao, ples je počeo! – dovikivao je John Random. – Što se dogodilo?

Carrington sjaše i privede šarca.

– Ovo je uzdarje Velikog Nosa – rekao je.

General je dobar poznavalac konja. Nije se mogao svladati da lupeški ne fićukne kad je pogledao životinju.

Poslije trenutka uživanja Random uzdahne.

– Normane, kako sam ti rekao, sad moram dati još nešto – rekao je.

* * *

Carrington je glasno izvještavao.

Nakupac je protestirao.

– Generale – govorio je – to nije točno. S Warrenom Kenwickom nikad nisam razgovarao u blizini koralja. Ne kupujem kod njega konje prvi put. On je pouzdan čovjek i nemam razloga sumnjati u njegove riječi.

– Mene ne možete zatvarati – rogoborio je mršavko – ja nisam vojno lice, niti sam podređen armiji.

– To ćemo već razjasniti –

odsiječe Carrington. Zatim upita komandanta:

— Postoji li ovdje civilni sudac i zatvor?

— Ne, to nemamo — sa smiješkom će general Random jer je znao što će se događati.

— Znaate, mister Kenwick — nastavi Carrington — uhvaćeni ste na armijskom terenu. Ili radije: ovdje ste viđeni. U vašim džepovima nalazi se novac za prodane konje, je li? A životinje nisu bile vaše. Možete li to poreći?

— Ne odgovaram na pitanja — odgovori čovjek i pogrbi se.

Taj strani general nije se dao smesti.

— Pregledajte džepove! — naredio je Random.

Trenutak nakon toga izvukao je crvenokosi narednik na svjetlo dana snopove novčanica.

Random ih prebroji i reče:

— Točno devetsto dolara.

Carrington je razmišljao nepomična lica.

Veliki Nos je vezao svoga konja ispred komandanture. Četiri ratnika tjeraju dobivene konje u Kolorado. Kad je predao životinje konjogojcima, poglavica je smio izabrati četiri grla.

Točno, trideset konja po trideset dolara, i eto svote koju je spomenuo general John Random.

Carrington izvuče iz kaputa papir i počeo čitati potvrdu.

— Dvije tisuće sedam stotina dolara primio za trideset konja — govorio je Carrington glasno.

Nakupac je razrogačio oči.

— Poštena cijena za dobre konje, je li, Randome? — upita Carrington.

— Moglo bi se dati i više —

rekao je Random — jer su životinje uistinu sjajan materijal.

— Naredniče — oštro će Carrington — pretražujte tako dugo dok ne nadete preostali novac.

— Na zapovijed! — odsiječe podoficir i dá — se na posao.

No narednik je našao samo devetsto dolara, drugu trećinu svote za koju je navodni prodavalac izdao potvrdu.

General Carrington kimne i trpko se osmijehne.

— Pretražite Kenwicka još jednom — zapovjedio je. — Kladim se o svoju uniformu da je preostalih devet stotina dolara kod njega.

Tako je i bilo!

Time je dokazano sve što je trebalo da se dokaže.

Carrington se posprdno obrati Warrenu Kenwicku:

— Mister, mi ćemo vas pričuvati dok dođe sudac, vaš civilni, dakako kojega će zatražiti general Random. Odgovorni smo u ovom slučaju i ne možemo dopustiti da hodate naokolo. Uvelike ste naštetili ugledu ovdašnjih poštenih ljudi i moglo bi se dogoditi da vas linčuju. Mi to želimo spriječiti, je li? Jer možda ipak dobijete samo petnaest ili dvadeset godina zatvora.

Kenwick je znao da je izgubio igru.

I nakupac kao da je odjednom splasnuo. Između dva vojnika stajao je kao izgužvana vreća.

Gubitak posla, zatvor i onda rad u kaznenoj jedinici, to je bilo sigurno. Pronevjeran je vladin novac, što je grdno ogrešenje o pravila koja su se morala poštovati.

Kenwick je iskoristio trenutak nepažnje stvorene takvim razmišljanjima.

Mršavko se istrgao iz ruku vojnika, potrčao krivudajući po logorskom prostoru, dočepao se ljestava uz drveni zid i počeo se penjati poput pavijana.

Vojnici su brzo podigli puške i čekali zapovijed.

— Ne pucati! — viknuo je Carrington. — Potreban mi je živ!

Te riječi morao je čuti i Kenwick. Pri tom je znao da je stigao do kraja, da više nema nikakvoga izbora.

Kenwick je podigao ruke, ugurao noge među zašiljena debla i spremio se za skok.

General Random najprije stisne usnice a onda reče tiho:

— Loše za tebe, Normane, a sreća za konjicu. Ali bit će istrage. Kad je već tako, mogao se uključiti i nakupac.

Kod ulaza u logor podigla se prašina.

U krug su ujurila četiri ratnika Kiowa. Dvojica su vukla bezivotno tijelo.

Bio je to Warren Kenwick.

Njegova glava bila je čudno otklonjena od tijela. Svatko je znao da je taj čovjek mrtav. Ratnici su ispustili leš a jedan je rekao razgovijetnim jezikom:

— Duga Sabljo, promašili smo ga. Kad je pao na tlo, bio je mrtav.

Indijanci su zategli uzde, konji su se propeli i okrenuli. Začas su ratnici nestali iz kruga.

— Nisi li slučajno te ljude sâm uvježbao? — upita John Random kao usput.

Carrington zaniječe.

— Ne, nisam — rekao je. — Ali kladim se da bi sva naša ko-

njica nasuprot tim ratnicima djelovala poput opijenih miševa u sukobu s nekoliko voljnih mačaka. Moj druže, naša je sreća što se ti crvenokošci nikad nisu uspjeli ujediniti. Randome, vjeruj mi da bismo se tad grdno proveli.

General Random kimne. Znao je da njegov stari prijatelj Norman Carrington ima pravo.

— Dodi u ured — reče komandant. — Mislim da bismo morali razgovarati o koječemu.

Carrington podigne ruku, no prije negoli je sjašio reče:

— Johne, s mojim si punomoćima na čistacu, je li?

— Jeste! — odgovori komandant tvrdave. — Ako želiš, možeš me imenovati običnim jahačem. Takva je osobna naredba generala Granta.

Carrington nagne glavu i pogleda Randoma.

Moj prijatelj Veliki Nos zacijelo bi se radovao da ovo čuje.

Crvenokosi narednik s mukom je svladavao cerekanje. Njegovi ljudi zurili su ukočeno u nebo.

Na neki se način proćulo da taj nepoznati general ima nadimak Duga Sablja i da oštro reže. Odnokud su doprle i priče o tomu kako je to s njim bivalo.

Norman Carrington bio je dugo profesionalni vojnik, i nije bio bubant iz vojne akademije koji zna sve bolje negoli stari ratnici.

Stari nesavitljivac nije se dao slamati niti političarima, zato se armijom i morao oprostiti prije vremena.

A sad je ta oštra sablja dobila ovlasti da uvede i učvrsti mir u

Dolini Wind-River, zemlji Shoshona.

— U čitavoj dolini — govorio je Carrington odsječno — više nema nakupa konja. Svejedno je komu nakupac pripada i tko su njegovi pretpostavljeni.

Carrington je znao da se njegov glas čuje čak izvan ograde. To je i htio. Neki su računi morali biti zaključeni.

— Tko želi prodati konje, dokazat će najprije vlasništvo — nastavio je Carrington. — To će učiniti pred nezavisnom komisijom ovoga garnizona.

Carrington se iskašlje, pošuti sekundu i nastavi:

— Nijedna drukčija prodaja nema vrijednosti. Kad bi u posao bile umiješane vojne osobe, bile bi odmah zatvorene. Civilni ostaju u zatvoru dok se pred civilnim sucem ne dokaže nedužnost.

John Random se ozario. Želio je sreću svome prijatelju.

— Potreba je postojala, Normane, no ja to nisam mogao niti smio učiniti.

Narednik se izjašnjavao drukčije.

— Sto mu gromova, generale, ovaj, htio sam reći, sir — govorio je crvenokosi momak — mnoštvo finih momaka bit će vam zahvalno što se ne ratuje s Indijancima. Ako još sredite one pasje sinove iz Ureda, svi ćemo ovdje sasvim lijepo živjeti.

Obistinile se vaše riječi, naredniče — reče Carrington mračna lica.

Carrington je znao da nevolje s agentom koji je podređen Ministarstvu unutrašnjih poslova neće biti male.

— Podimo unutra — rekao je Johnu Randomu.

Narednik je izdavao zapovijedi svojim ljudima, koji su debeloga nakupca i šestoricu iz njegove pratnje odveli u čvrst zatvor u tvrđavi.

Norman Carrington otišao je za komandantom Randomom u njegove prostorije i zavalio se u kožnat naslonjač.

— Brzo si djelovao — rekao je John Random. — Prilika je bila povoljna. Zapravo je čitav slučaj upravo nevjerojatan.

Carrington kimne i nadoveže:

— Ali time nije išćupano korištenje zla. Siouxi i Cheyennei još krađu konje Shoshonima i četrdeset ili pedeset kilometara daleko odavde prodaju ih. Kad je potrebno, gone životinje i dalje od stotinu kilometara. Ključ bi se morao okrenuti ovdje, ali još ne znam točno kako da postupim.

— Ovdje je i taj Doug Crisp — reče Random. — On je kriv što mladi Shoshoni hoće posegnuti za oružjem. Washakie čvrsto drži uzde, no ni on ne može sve predvidjeti i vidjeti.

— Otići ću s Kiowama i saslušati žalbe licem u lice reče Carrington. — Tad ću moći nešto poduzeti.

John Random se tromo osmjehnuo i rekao:

— Normane, ne moraš jahati do plemenskoga logora. Sve tužbe znam napamet. Mjeseci sam ih zapisivao i slao pretpostavljenima. Uzalud sam žuljao prste! Uvijek sam dobivao odgovor da je opskrba Indijana stvar Ministarstva unutrašnjih poslova a ne vojske.

Carrington će živahno:

– Krivo, prijatelju, krivo! Sad odgovor glasi drukčije: ja sam ovdje sa službenim zadatkom.

– Jest, ali taj ti zadatak nije povjerilo spomenuto ministarstvo, dragi moj. Ovlasti su još u njegovim rukama – objasni Random.

Prije negoli je Carrington mogao što reći, pred vratima se začuo oštar glas koji je govorio:

– Ne zanima me ima li general ovakav ili onakav razgovor. Moram k njemu, i to ovoga trenutka. Najavite me!

Random stisne usnice i potisne ljutnju. Zatim reče:

– Govoriš li o vragu, on se odmah pojavljuje!

– Doug Crisp? – upita Norman Carrington potišo.

John Random potvrdi.

Poslije kucanja pojavi se kaplar stražarske desetine i htjede raportirati.

Carrington odmahne rukom.

– Neka ude – reče komandant.

Prije negoli se kaplar okrenuo, pokraj njega se progurao posjetilac kojemu se žurilo i prišao na nekoliko koraka stolu za kojim su sjedili Random i Carrington.

– Randome – govorio je glasno – ovdje to tako ne može ići. Vaši uniformirani fakini hapse mogega čovjeka. Zatim ga prisiljavaju da skače s ograde tvrđave.

John Random je pocrvenio od bijesa. Prije negoli će planuti, umiješao se Norman Carrington.

– Tko je ovaj civil što više u tvom uredu? – upitao je komandanta.

Crisp kao da je tek sad ugledao stranca.

– Ah, još jedan pozlaćeni general – požurio je Crisp. – Uniformirani prijatelji Indijana okupljaju se za godišnju skupštinu?

– Mister, ne znam tko ste ili što ovdje predstavljate – reče Carrington mirno – ali vidim da ste neotesanac. Niste smatrali potrebnim da se pozdravite i predstavite. Ponašate se, osim toga, kao čovjek koji je odrastao na bunjištu nekoga istočnoga grada.

Vitki Crisp se malko pognuo, kao da želi što bolje čuti izgovorene riječi. Bio je bijesan. Promatrao je Carringtona poput čegrtuše.

Carrington je znao da je pred njim agent za indijanska pitanja. Mogao je protumačiti i to držanje. Mnogi revolveraši zauzimaju taj položaj kad će se baciti u borbu.

– Kaplare – zovne Carrington glasno i naredi: – Izbacite ovoga čovjeka iz tvrđave. Ne znam o kome je riječ, no svojim ponašanjem loše bi djelovao na posadu. U logor smije ući samo s dozvolom generala Randoma ili mojom.

Odmah se pojavio crvenokosi narednik. Po svemu sudeći, prisluškivao je vani i čekao takav trenutak.

Malo poslije ušla su četiri vojnika. Uхватili su Crispa pod ruke i grubo ga uspravili.

Agent je probljedio.

– Generale, ispričavam se – mrmljao je. – Zbunili su me događaji i smušen sam. Smrt Warrena Kenwicka veoma me pogodila. Bio je moj zamjenik. Ne znam kako ću bez njega.

– Pričekajte, naredniče! – reče Carrington.

Podoficir se namršti ali zapovijed je zapovijed.

– Zovem se Douglas Crisp, generale – predstavi se vitki čovjek. – Po ovlaštenju Ministarstva unutrašnjih poslova vodim Ured za indijanska pitanja. Za sve nas prilike su ovdje teške. Shoshoni će uskoro posegnuti za oružjem i pokušat će silom doći do njima namijenjenih isporuka. No one ne dolaze, i što se može? Ali, sir, to su stvari moje ustanove. Htio bih znati, zašto ste lišili slobode Warrena Kenwicka?

– General Carrington. Ovdje sam u specijalnoj misiji. Kenwick je sudjelovao u krađi konja a kriv je također zbog podmićivanja i prijevare. Kad više nije vidio nikakav izlaz, bacio se s palisada. Njegov partner nakupac odgovarat će pred vojnim sudom.

Crisp se pribrao. Vratilo se nešto od njegove sigurnosti i pouzdanja.

– To jednostavno ne mogu vjerovati, sir – rekao je.

– Nekako me ne čudi što ste držali takvoga čovjeka kao što je bio Kenwick – reče Carrington hladno.

– Vrijedate me! – uzbudi se Carisp i stisne pesnice.

– To je samo slutnja istražitelja – reče Carrington. – Mister Crisp, pobrinite se da Shoshoni dobiju svoje isporuke. Opominjem vas! Poduzet ću sve da se spriječe oružani sukobi.

– I kako ćete to izvesti, generale? – upita podrugljivo Crisp.

Carrington se nasmije i odgovori:

– Sasvim jednostavno! Civili dobivaju jedan dan vremena da isprazne kuće ispred Camp Browna. Mi ćemo ih zatim spaliti.

– Nećete se usuditi! – doba-ci Crisp.

– Polako – nastavi Carrington – i sami znate da je posrijedi vojno zemljište, koje je iznajmljeno Ministarstvu unutrašnjih poslova. Čim vojni razlozi zahtijevaju drukčije rješenje, mi možemo djelovati. Na kraju krajeva, važnije je spriječiti rat negoli svađu s Ministarstvom unutrašnjih poslova.

Doug Crisp namršti čelo i reče tiho:

– Generale Carrington, požalit ćete zbog ovih prijetnji. Vaša se ovlaštenja ne odnose na moje poslove. Budete li se u njih miješali, moji će ljudi...

– Idite kući, Crisp – reče Carrington. – Podsjećam vas da na ovaj teren smijete zakoračiti samo s posebnom dozvolom.

Četiri vojnika, narednik i kaplar još su stajali u prostoriji. Carrington je to previdio hotimice.

U slobodnom vremenu vojnici odlaze u salune izvan ograde. Razgovor će se brzo pročuti.

– Naredniče, izvedite sa svojim ljudima mistera Crispa – naredio je Carrington. – Zatim zamolite poglavicu i njegove ratnike da uđu u tvrđavu. Ne zaboravite da je Veliki Nos poglavica samostalnoga plemena.

– Razumijem! – odsiječe narednik, korakne u stranu i okrene se prema Crispu.

Zacijelo se agent nije slučaj-

no spotaknuo o narednikovu nogu i zamalo pao.

Crisp se kod vrata okrenuo i podrugljivo rekao:

– Tako, Veliki Nos, poglavica indijanskoga plemena, je li? A odakle mu konjička sedla i moderne puške?

– Od mene – odgovori Carrington. – Pribavio sam im sedla koja su se u konjici islužila. Za ovaj zadatak pribavio sam također i puške. Mislite li da to nije bilo potrebno?

Agent se zbunio. No kao da se sjetio još nečega.

– Neće me čuditi – rekao je – ako sljedeće pošiljke za Shoshone napadnu ratnici Kiowe, generale. Poznato je kakvi su oni kradljivci. Što nije prikovano, odnose. No budite sigurni da ću im ja sa svojim ljudima potprašiti pete.

Carrington je znao kako je odluka o tomu da Veliki Nos i njegovi ratnici uđu u tvrđavu bila ispravna. Cripsa je odmah dobro procijenio.

– Čekam, vidjet ćemo – dobaci mirno Carrington. – Sve ću vas dovesti pred vojni sud. Kiowe su zaprisegnuti izviđači, u službenoj su pomoćnoj jedinici konjice SAD. Tako je, Crisp, a sada van! Moje je strpljenje iscrpljeno.

Doug Crisp napusti komandu pognute glave. Znao je da je izgubio prvi okršaj, ali i to da general Carrington ide opasnim putem.

Carrington uistinu nije imao prava miješati se u poslove Ureda za indijanska pitanja.

Kad su Random i Carrington ostali sami, pogleda komandant svoga staroga prijatelja snuženim pogledom.

– Normane – rekao je – žuriš s nastojanjem da postaneš nepopularan. Znaš, ja s tim čovjekom ovdje moram živjeti. Propisi mi vežu ruke. No sad je odgovornost u tvojima.

– Nema razloga za bojazan – reče Carrington. – Sve ću opet dovesti u red.

– Kako? Ovdje nema civilnog sudstva.

Carrington slegne ramenima. U njegovim očima mogla se zapaziti iskra pouzdanja.

– Najprije ćemo zakleti moje Kiowe – rekao je. – Zatim moram razgovarati s Velikim Nosom. Potreban mi je također kurir koji će za četiri dana stići do guvernera i vratiti se.

– Što namjeravaš? – upita John Random iznenađeno.

– To ćeš odmah vidjeti i čuti – odgovori Carrington, začuvši topot indijanskih konja.

* * *

U komandantov ured ušao je Veliki Nos, nasmiješen kao pun mjesec.

– Naredio si da me zovu, Duga Sabljo – rekao je.

Carrington ustade, pogleda poglavicu Kiowa i počeo:

– Prilike zahtijevaju da sa svojim ratnicima budeš pod komandom vojske. Za nekoliko minuta položiti ćete zakletvu pred generalom Randomom. Misli na to da slušate samo moje zapovijedi, i na to da se svaka krada strogo kažnjava. Poslije zakletve vi ste pripadnici konjice.

– Uf! – uzvikne Veliki Nos.

Poglavica se podrugljivo smješкао. Zacijelo je mislio na

to koliko je puta „olakšao“ voj-
sku.

— Ti si naš general — sveča-
no će Veliki Nos. — Mi slušamo
tvoje zapovjedi.

Poglavica nagne glavu i upi-
ta:

— Hoćemo li prema tim za-
povjedima, biti modre dolami-
ce?

— Pred zakonom da — odgo-
vori Carrington.

— Prema tomu, za plaću do-
bivamo srebrne dolare — reče
Kiowa zadovoljno. — Generale,
primam novac za svoje ljude i
onda ću ga podijeliti.

John Random zabaci glavu i
glasno se nasmije.

— Zašto se smije otac konja-
nika? — upita Veliki Nos ne-
dužna lica.

— Jer nema dolara — odgo-
vori Carrington. — Izviđači mo-
rate postati da vas zaštitim.

Veliki Nos razgrogao oči.

— Došli smo da pomognemo
rodacima — reče. — Uspijemo
li, trebalo bi da budemo nagra-
deni.

— Još nešto — reče Carrin-
gton. — Ako jedan od tvojih lju-
di ode po njega, kad Chet Qua-
de može biti ovdje?

Veliki Nos je gledao mimo
Carringtona.

General se čudio. No tad uvi-
di da poglavica razmišlja. Kio-
wa je promrsio nekoliko riječi
na jeziku svoga plemena.

Poslije nekoga vremena Veli-
ki Nos reče:

— Normane, obavijest može
biti u Modroj dolini sutra nave-
čer.

Carrington se zagleda u po-
glavicu iznenađeno. Kiowa je
uzvraćao pogled neočekivanom
vedrinom.

— Imamo mnogo prijatelja,
generale — govorio je Veliki
Nos. — Kad je važno, pomognu
nam. Naši prijatelji znaju čitati
dimne signale i imaju brze ko-
nje.

— Važno je, vraški važno —
reče Carrington. — Hoće li vaši
prijatelji Cheta dovesti najkra-
ćim putevima?

Poglavica sa dva prsta poč-
eška svoj golemi nos.

— Potreban ti je čuvar zako-
na, je li? — pitao je.

— Da. I samo nam Chet može
valjano pomoći — odgovori
Carrington. — On će činiti ono
što mu ja kažem. I ne zaboravi
da u njemu ima indijanske kr-
vi.

Veliki Nos je mislio:

— On je rođak dalekoga ro-
đaka, ali dobar je čovjek. Pobri-
nut ću se da Chet bude ovdje za
četiri dana. Doći će psujući po-
put kočijaša jer neće moći sjedi-
ti ni na perju.

— Nije važno — s osmijehom
će Carrington. — Važno je da
ostane na nogama i da može
nositi svoju zvijezdu.

— Aha — reče Random — po-
treban ti je savezni šerif, je li?
Ali i on je vezan svojim propisi-
ma. I čuvat će se svade s Mini-
starstvom unutrašnjih poslova.

— Potrebna mi je potvrda da
Chet Quade, savezni šerif iz Ko-
lorada, šest tjedana može obav-
ljati poslove okružnoga suca
ovdje — uzvratil general Carrin-
gton. — To je dovoljno da zapa-
rimo Crispu i njegovim poma-
gačima.

— Razumijem — reče John
Random. — Da, tako bi to mo-
glo biti. Indijanska pitanja rje-
šavaju se na saveznoj razini,
kao i slučajevi kad civili krađu

vojnu imovinu. Bude li na tvojoj strani savezni šerif, stvari će se doimati drukčije. Ali morali bismo mlade ratnike plemena Shoshona nekoliko dana držati u miru. Moji obavještajci tvrde da među njima već vrije.

Veliki Nos je razvukao usta i napomenuo:

– Mi držimo poklopac na tom loncu!

– Nadam se – reče Carrington.

Veliki Nos pride korak bliže. Namrštio je lice ali pred Carringtonom nije mogao sakriti lukavstvo u očima.

– Vrijeme je – reče Kiowa – da se polaže zakletva. Moram poslati na put dvojicu svojih ljudi. Potrebno je da ponesu nešto što bi mogli darovati našim prijateljima.

Carrington u neprilici pogleda u strop.

– Imaš li štogod što bi prijatelji mojih prijatelja mogli dati svojim prijateljima? – upita general komandanta.

– Imam – reče Random, pride pisaćem stolu i otvori jednu ladicu. – Ovdje je deset medalja, poglavico. Tko nosi tu medalju, prijatelj je konjanika. Svaki će mu oficir pomoći kad zatreba.

Carrington je poznavao te medalje koje su se dijelile za služnim izviđačima.

Poglavica se zadovoljno osmjehne, ispruži ruku i uze ponudena odlikovanja.

– Nadam se da će to biti dovoljno – reče Veliki Nos zabrinuta lica.

– Oh, ne tako kiselo! – reče Carrington. – Neka ljudi krenu. I pobrini se da Chet Quade za četiri dana bude ovdje.

John Random je odvagivao u ruci još jednu medalju. Promatrao je poglavicu i onda rekao:

– Pridi!

Kiowa korakne bliže.

– Ti nam pomažeš – reče John Random – i mi ti zahvaljujemo. Da bi svi to vidjeli, podjeljujem ti orden po kojemu si ravan naredniku.

Komandant tvrđave prikopčao je sjajnu značku na kožnatu košulju Kiowe koji se pred njim ponosno ustobočio.

Veliki Nos je dugim koracima otišao do vrata, otvorio ih i okrenuo se tako da kaplar na straži može vidjeti što nosi na prsima.

Vojnik je zinuo od iznenadjenja.

– Konjaniče – reče Veliki Nos – podigni ruku kad prolazim. Bili bismo jednaki da nisam odlikovan.

Kiowa pokuca prstom po znački.

Stražar podigne ruku na pozdrav.

Ratnici koji su čekali vani na trenutak su ostali bez riječi, a zatim su počeli uzbuđeno razgovarati među sobom.

Veliki Nos zatraži tišinu i održi kratak govor.

– Što kaže? – htio je znati general Random.

– Ne znam – odgovori Carrington. – Ali držim da im priča kakva je sad veličina. I Veliki Nos mora s vremena na vrijeme obnoviti tako svoj ugled.

General Random pride ratnicima odmjerenim korakom, izvuče sablju i pozdravi ljude koji su nepomično sjedili u sedlima. Zatim je počeo izgovarati zakletvu.

Kiowe su ponovile zadnju re-

čenicu i tako su postali vojnom jedinicom.

Veliki Nos izda zapovijedi i dva ratnika odjure.

– Hej, zaboravio si ljudima dati medalje – napomene Carrington tiho.

Veliki Nos reče u neprilici:

– Kad se vratimo u Modru dolinu, imat ćemo više vremena. Sad se moramo boriti, Duga Sabljo, a ne baviti se dijeljenjem darova.

Carrington slegne ramenima i vrati se u nastambu.

John Random naredi da dođe pisar. Carrington mu je diktirao pismo za guvernera Wyominga.

Komandant ovjeri pismo i dvadesetak minuta nakon toga krenula je na put jedinica za veze na najboljim konjima.

– Sad nam preostaje da čekamo i da se nadamo kako se neće dogoditi ništa loše – reče general Random.

Carrington zatrese glavom.

– Ja ću s Velikim Nosom u logor Shoshona – rekao je. – Moram se pojaviti ondje.

– Ostaješ li preko noći? – upita Random.

– Da, vjerojatno – odgovori Carrington.

Carrington ustade, izade van i odmah uzjaši.

Veliki Nos dovede svoga konja do generalova i tad podoše. Ratnici su ih pratili u besprije-kornom dvoredu.

IV

Logor Shoshona nalazio se dvadesetak kilometara sjeverno, na samoj obali Wind-Rivera.

Ovdje je dovoljno loživoga drva a voda je dobra.

Nedaleko odatle na ispaši je oko četiri stotine konja. Među njima su najbolja grla toga plemena, rasplodni pastusi i odabrane kobile.

Shoshoni se odavno bave sustavnim uzgajanjem konja i u tomu su postali vrhunski majstori.

Ovdje je ujedno objašnjenje toga što su strastveni jahači Siouxa, Comanchea i Kiowa zauzeli čitavu preriju, kao što je Washakiejevo prijatejsko držanje prema bijelim ljudima pridonijelo tomu što njihovi stari neprijatelji Siouxi još navraćaju k svojim susjedima.

Veliki Nos podiže glavu, kihne, ozari se u licu i navijesti:

– Normane, miriše na bizovno meso! Lov je bio dobar i bit će jela do grla.

Kiowa je počeo tako njuškati zrakom da je Carrington okrenuo glavu. U tim kretnjama veliki Kiowin nos pružao je uistinu strašnu sliku.

No njuh nije prevario poglavicu. Kad su stigli nadomak logora Shoshona, osjetila se zasićenost mirisom pečenja.

Žene i djevojke bile su zauzete poslovima oko vatri, pečenja i dimljenja mesa i struganjem koža snažnih životinja.

Pred generalom bijaše slika mira i on se zaklinjao da će ga sačuvati pod svaku cijenu.

Veliki Nos zaustavi konja i reče Carringtonu da to također odmah učini. Tako su zahtijevali običaji plemena.

Iz jednoga velikoga tipija izašlo je nekoliko ratnika. Pogledali su došljake i opet nestali u šatoru.

Malo poslije toga pojavio se stariji čovjek.

Indijanac se približavao gostima dostojanstveno, odmjerenim korakom.

– Dobro došao, bijeli vojnički oče – rekao je starac. – Dobrodošlica također našim rodacima iz plemena Kiowa. Neka sad i uvijek među nama vlada mir.

Poslije tih riječi nestao je dostojanstven izraz sa starčeva lica kao da ga je otpuhnuo vjetar.

– On se zove Senoca – reče Veliki Nos Carringtonu. – Član je plemenskoga vijeća. No to vijeće ne utječe na Washakijeve odluke.

– Dakle jednako kao i u tvom plemenu – sa smiješkom će Carrington.

Poglavica Kiowa se široko nasmiješi i glasno reče:

– Senoca, brate, dovodimo ti čovjeka kojega zovemo Duga Sablja. Mnogo je učinio za mene, prijatelj je naše rase. Dovel smo ga jer sam mu pričao o vašim nevoljama. Vojnici su donijeli papir koji govori a poslao ga je otac svih vojnika. I taj papir šalje Dugu Sablju, koja se zove Norman Carrington, u zemlju Shoshona.

Senoca se glasno nasmije, pokazuje velikom kretnjom prema vratima, kožama i kostima i reče:

– Spomenuo si nevolje, rođake? Pogledaj kako živimo! Gle kako nam je dočaran bogat lov.

Između šatora pojavilo se nekoliko mladih ratnika. Okupljalo ih se sve više, a zapažali su se i odrasli Shoshoni. Svi su nijemo promatrali došljake.

Carrington je osjećao da u zraku leži neka napetost.

Iskusni general znao je kako

je malo potrebno da se iz toga izrodi požar.

– Dobro došli, generale Carrington – govorio je Senoca besprijeekornim američkim. – Kad popušimo lule, jest ćemo i razgovarati. Nama je tvoje ime poznato. I kad su plemena u neprijateljskim odnosima, djela kao što su tvoja znana su na jednoj i na drugoj strani.

Bio je to služben poziv.

Veliki Nos promrsi zapovijed, klizne sa sedla i dobaci jednom ratniku uzde.

Četiri ratnika pratila su poglavicu i generala prema šatoru iz kojega je prije nekoliko minuta izašao Senoca.

Veliki Nos imao je kao poglavica pravo na tjelesnu stražu, na javne počasti, i nitko u logoru Shoshona nije to uzimao kao drskost.

Senoca je gostima pokazao njihova počasna mjesta i zapljeskao dlanovima.

Četiri žene donijele su pripravljenу moždinu bizonskih kostiju i sočne mesne odreske. Tek sat nakon toga, kad je već sunce bilo zapalo, potpoglavica je završio obrok.

Senoca je posegnuo za bogatom ukrašenom lulom, napunio je duhanom svećanim kretnjama i pobožno pripalio.

Na jeziku svoga plemena Senoca je šaptao propisane riječi i potegnuo prve dimove.

Na redu je zatim bio general Carrington.

Carrington potegne s mukom nekoliko dimova koji su ga grizli, misleći pri tom na svoje cigare koje su mirisale neusporedivo bolje.

Prema običajima, Carrington je ispustio jedan dim uvis, zatim

jedan prema tlu i onda ostatak na četiri strane svijeta.

— Mir! — reče Carrington i doda lulu Velikom Nosu, koji je brzo obavio obred i zatim prošaptao nešto na svom jeziku.

— Došao si da nam pomogneš — počeo Senoca, promatrajući generala ispitljivim pogledom. — Imaš zapovijed koja govori našim srcima i koja nam pomaže da zaštitimo svoje konje. Ali agent koji zastupa vladu ne mora te slušati.

Iako je general bio iznenađen, savladao se.

— Kako su te informacije tako brzo dospjele u logor Shoshona?

Senoca se osmijehne i reče:

— Nitko se ne obazire na Indijanca uvijenoga u prijav pokrivač, koji, osim toga, još miriše na vatrenu vodu.

Carrington je takve žalosne figure vidao u blizini tvrđave. Držao je da su posrijedi indijanski pijanci, kakvi lunjaju oko svih stanica i logora.

— Tvoje su uhode dobre — prizna Carrington.

Senocinim licem prođe gorak osmijeh, jer stari je čovjek znao kakve su posljedice neumjerenoga uživanja alkohola.

— Washakie nije ovdje — nastavi Senoca. — Uvrijedili su ga mladi ratnici. Njihova je krv divlja i žudi za borbom.

U Carringtonu poraste nemir. Senoca je to osjetio i odmahnuo je umirujuće.

— Ratnici misle da je Washakie postao nalik na staru ženu, da je prestar za skidanje neprijateljskih skalpova — reče Senoca. — Kažu da je boračka krv nestala iz njegovih žila i predlažu nasljednika. Mladi ratnici

protive se tomu da se ne bori protiv konjokradica Siouxa i Cheyennea. Oni traže rat, ne razmišljajući o tomu što to znači.

— A Washakie je jednostavno otišao? — upita Carrington začudeno. — Znam da je on jedan od najhrabrijih ratnika plemena.

Senoca mirno odgovori:

— Sinoć je otišao iz logora. Kad se vrati, dokazat će da je još najbolji ratnik Shoshona. No njegovih prijatelja u plemenu bit će još manje, jer on se dogovara s bijelim ljudima a oni ne poštuju riječ već tjednima.

— Zato sam ja ovdje — reče Carrington.

Carrington pošuti i onda upita Senocu:

— Znaju li tvoje uhode više negoli je rečeno? Dobro se prikazuju. Želim li djelovati, upućen sam na vaše riječi.

Senoca se široko osmijehne i kimne.

— Generale, ti vjeruješ Indijancima — rekao je. — Ali vaši zakoni ne priznaju naše riječi.

— Zato moram ići za tvojim tvrdnjama i naći dokaze koji zadovoljavaju suca — nastavio je Carrington. — Uvjeravam te da sam samo zbog toga ovdje. Sljedećih dana doći će jedan mladi čovjek i pomoći mi. Zove se Chet Quade i...

— On ima u žilama krvi Comanchea — dovrši Senoca rečenicu.

Carrington odluči da se više ne dâ zadirkivati. Vidio je kako se Veliki Nos lukavo smješka i znao je da je Kiowa na svoj način već u kontaktu sa Shoshonima.

General je vjerovao da šuška-

ju nešto o nekoj od uhoda u Camp Brownu.

— Slušaj — poče ponovo Senoca — glava zmiye zove se Doug Crisp. Čovjek kojega si dao zatvoriti bio je njegov suradnik. Crisp drži u rukama uzde dostavnih zaprega. On istovaruje nama namijenjene stvari i onda ih krišom prodaje. Novac zadržava za sebe. Sklonište je našao u klancu brdâ koja vi bijeli zovete Big Horn.

General Carrington s mukom je, zadržavao psokvu.

Da je barem stigao Chet Quade. Prema ovlastima saveznoga šerifa mogao bi odmah napasti i okončati poslove lopovskoga agenta.

— I konji koje nam ukradu Siouxi i Cheyennei također se prodaju Crispovim posredovanjem — nastavi Senoca. — On plaća kradljivce oružjem i municijom. Daje im također dio plijena. Neke životinje nalaze se na njegovoj farmi tako dugo dok ne dođe vojni nakupac. A među tim ljudima teško bi bilo naći poštenoga.

— Na farmi? Gdje se nalazi? — pitao je general. — Moramo je odmah početi nadgledati. Bez dopuštenja generala Randoma ne smije se više zaključiti nijedna kupoprodaja.

— Misliš li da će Doug Crisp to poštovati? — podrugljivo će Veliki Nos.

— Postavit ćemo u njegovoj blizini vod vojnika — odluči Carrington.

General pogleda Senocu i upita:

— Mogu li tvoji ratnici pomoći? Riječ je o tomu da nadu kupljene konje, da ih oduzmu

nakupcu i odvedu u Camp Brown.

— To bi se moglo izvesti, no Crisp će vidjeti i znati što se događa — odgovori Senoca.

— Koliko konja trenutno ima? — zanimao se Carrington. — I kako je taj Kenwick došao na zamisao da proda konje Velikoga Nosa? Nije li to za nj bilo opasno?

— Na farmi blizu brdskog skrovišta — odgovarao je Senoca — nalazi se danas dvadeset životinja. Ništa osobito. Mršavko nije razmišljao. Vjerovao je da su Kiowe slični Shoshonima i da se neće sukobljavati.

Senoca pogleda Veliki Nos i doda:

— Ali naši rodaci nisu uvijek protiv borbe.

Poglavica se široko nasmijeo. Njegov je nos napravio nekoliko kretnji ali bez ijedne popratne riječi.

— Još nešto — nastavi Senoca promatrajući generala. — Prekosutra noću doći će pet teretnih kola. U tovaru su pokrivači, brašno, kava i šećer. Bilo je također pušaka i municije ali to je pokradeno. Što ćeš poduzeti, generale?

Carrington se zamisli. Nameštala mu se svidljiva zamisao, no činila se pustolovnom.

Zapravo, mislio je Carrington, vojsci ne duguje ništa. Za prisilnu mirovinu ne mora joj biti zahvalan, a nametnuta mu je upravo onda kad su njegova stajališta prema Indijancima postala pretpostavljenima neugodna.

Novčani iznos koji mu isplaćuju tolik je da nije ni za život ni za smrt.

Odjednom, kad se nazrijevala

opasnost da izbije rat između miroljubivoga plemena Istočnih Shoshona i SAD, netko se sjetio generala Carringtona. Neka on izvadi kesten iz vatre i osigura mir. Zato je Carrington i dobio izvanredne ovlasti.

General se udari po stegnu i reče:

— Senoca, nešto sam smislio. Slušaj me dobro, možda ćemo uhvatiti dva vuka u jednu stupicu.

Senoca se nagne prema Carringtonu i pogleda ga radoznalo. Veliki Nos se uznemirio. On je poznavao generala i znao je da je sijedi oficir smislio nešto osobito.

— Veliki Nos i njegovi ratnici zakleti su izviđači naše konjice — počeo Carrington. — Tako su postali ravnopravni vojnicima. Mladi Shoshoni treba da rashlade svoju vruću krv. Izabrat će među sobom četrdeset ratnika i dati ih meni, da im ja zapovijedam. Zaustavit ćemo komoru, pohapsit pratnju, dovesti kola ovamo i podijeliti robu.

Senoca i Veliki Nos uzviknuše istodobno:

— Uf!

Tad se pokazalo da je Veliki Nos s pravom postao poglavica svoga plemena. Odmah je shvatio što namjerava Carrington. Kiowa je znao da je starom generalu svejedno hoće li netko iz vojske ili koji ministar osuditi njegove postupke. Carringtonu je bilo stalo u prvom redu do toga da Shoshoni ostanu mirni dok se ne onemoguće bijeli lopovi.

Senoca međutim bijaše sumnjičav.

— Ovaj, a što će biti s tobom poslije toga? — pitao je.

General je odmahnuo rukom i odgovorio:

— To su moje brige. Važno je da sam od oca jašućih vojnika dobio potpune ovlasti. Vodit ću ratnike i zapovijedati. Ljudi iz prijevoza bit će odvedeni konjici na saslušanje. Senoca, riječ je o tomu da se spriječi rat. U tu svrhu treba da se koriste sve mogućnosti.

Senoca je razmišljao.

— Vah — rekao je poslije nekoga vremena — ti si velik čovjek i zaslužio si zlatne zvijezde na svom ramenu. Ja sam samo običan čovjek i ne mogu si priuštiti žurbu.

Senoca se ponosno uspravi, podigne desnicu i reče:

— Generale, obećavam da će te mladići slušati. Drugi će ljudi odvesti vojnike koji jašu do farme čovjeka koji se zove Crisp. Ako mi tajni savjetnik u djelima daje prave misli, za nekoliko dana naše će teškoće nestati.

Veliki Nos također je ustao. Carrington je slijedio njegov primjer.

Bila je to uobičajena ceremonija. No na licu Velikoga Nosa vidjelo se da razmišlja o tomu kako da se okoristi makar dijelom tereta koji se bude našao u komori.

No to je mogao zapaziti samo onaj tko dobro pozna Kiowu. Carrington odlučio da pripazi na to.

— Ratnici će početi ples — reče Senoca i pođe prema izlazu iz šatora. — To moramo proslaviti. Došao je bijeli čovjek koji će nam pomoći.

Vatre su podjarene i bojama premazani ratnici predali su se monotonom ritmu jednostrunih

gusala i bubnjeva napravljenih od šupljih tikava.

Kao da je vjetar nosi, vijest o Carringtonovim namjerama širila se logorom. S generalovim planom bili su zadovoljni čak i Washakiejevi protivnici. I oni kao da su uvidjeli da rat nije jedina mogućnost. Pri tom su se prisjećali Washakiejevih riječi: »Nema smisla da se silom opiremo sili tih ljudi. Oni dolaze iz nebrojenih zemalja i ne posjeduju ništa, čak ni toliko zemlje da na nju polože stopalo. Mi kao narod možemo živjeti samo tako da pomognemo tim ljudima. Sve se mijenja, moramo se mijenjati i mi. Jer moramo preživjeti.«

Povijest je pokazala da su riječi toga poglavice Shoshona bile proročanske. Carrington je promatrao zbivanja oko sebe i činilo mu se da sanja.

Ples je bivao žešći. Ratnici su skakali sve više. Prolamali su se ratnički krikovi. Uzvraćaji su bili jednako gromki i strastveni. Tad su počeli govori.

General je razumio malo riječi, i to samo one koje su slične jeziku Kiowa.

Mladi plemenski ratnici prepirali su se oko toga tko će sljedeće noći pratiti bijeloga oca vojnika i ratnike Kiowa na pohodu protiv lopová, tko ima više zasluga i veću prednost.

Nije bilo dvojbe da su mnogi mladići imali krive predodžbe o tomu što će se i kako izvoditi. Carrington je čvrsto odlučio da ovlada komorom bez prolijevanja krvi.

General je počeo pomalo osjećati iscrpljenost. Veliki Nos je žarkim pogledom promatrao mlade ratnike i uživao.

– Umoran sam, poglavico – promrsi Carrington. – Bi li bilo neljubazno da odem?

– Odvest ću te do tvojega tipija – reče Kiowa i odmah ustade. – Krenut ćemo u zoru. Moramo sve brižljivo dogovoriti.

Malo poslije toga ležao je Carrington na logu spravljenom od koža i kroz dimni otvor šatora promatrao zvjezdano nebo. Ritam bubnjeva uspavljivao ga.

V

Sutradan su se Veliki Nos i Senoca dogovorili o mjestu na kojemu će se sresti vojnici i Kiowe s jedne i četrdeset ratnika Shoshona s druge strane. Poglavica je poznavao to mjesto jer je ondje već bio sa svojim ratnicima.

Bilo je to sveto mjesto plemena. Čak su i stari neprijatelji, Sioux i Cheyennei, poštovali to svetište.

Kad je Carrington s pratnjom napustio logor Shoshona i pošao prema Camp Brownu, sunce još nije krenulo na svoj dnevni put.

Kad je stražar prepoznao generala, vrata su se otvorila i iza zadnjeg Kiowe odmah ponovo zatvorila.

Crvenokosi narednik skupio je pete.

– Sir, zapovijed generala Randoma – rekao je opazivši Carringtonov začudeni pogled.

– Rekao je – nastavi narednik – kako se kladi o svoje hlače prema suhoj koži mule da je Carrington opet nešto smislio. Tako su ujedno ukinuti izlasci i dopusti.

– Svinjarija, naredniče, je li?
– snijao se Carrington.
– Moglo se, sir? – upita crvenokosi.

Carrington kimne i potjera konja prema komandantovoj nastambi.

General side sa sedla i popne se na verandu. Prije negoli je pokucao, Random je otvorio vrata.

Komandant je bio u potpunoj uniformi i činilo se kao da je svakoga trenutka očekivao Carringtona.

– Znam da si smislio ludi plan – rekao je John Random kad je zatvorio vrata iza prijatelja. – Hajde, govori! Znam te, stara pištoljčino, i mislim da ćeš opet glavom kroza zid.

– Nije baš sasvim tako – reče Carrington i ispriča naum.

– Do bijesa, sjajno! – radošno će general Random. – Shoshoni će ohladiti krv a plemići će napokon dobiti potpunu isporuku. U isti mah pomrsit ćeš Crispu posao s konjima i preostaje samo da se čeka šerif, pa da velikom metlom pomete ovdašnju gamad.

Carrington reče tiho:

– Mislim da si i ti slično mislio, John, ili se varam?

– Ne varaš se – odgovori komandant Camp Browna. – Ali dobro znaš kako to ide. U propisima si sputan kao u zatvorenom korzetu. Jedva da se mičem.

Carrington se potihom nasmije i reče:

– Ja sam u tom pogledu slobodniji. Ako nešto ne ispadne najbolje, nemam što izgubiti. Mene su već novčano udesili i svejedno mi je hoće li mi ustegnuti i tih nekoliko pišljivih dola-

ra. Zato radim ono što smatram potrebnim. Uostalom, vjerujem da ćemo uspjeti.

Random će kiselo:

– Znam da se ne rastapaš od zadovoljstva. Cijeli život dao si vojci, a onda bio odgurnut.

– Ah – odmahne Carrington – ne dopuštam sažaljenje. Moj novi život, s novim prijateljima, uistinu mi se sviđa. Imam mnogo doživljaja, a ne sputavaju me propisi. Našao sam nov zavičaj i sretan sam što živim u Modroj dolini.

Carrington je zaista djelovao zadovoljno.

– Onaj crvenokosi narednik – nastavio je nakon kratke stanke – djeluje veoma pouzdano, ako se ne varam. Neka on preuzme nadgledanje farme. Jesi li znao da je Crisp ima?

– Nisam, Normane, a vjerujem da to nije znao ni itko drugi. Radio je vrlo lukavo. No sad je i tomu došao kraj.

– Što je s narednikom? – htio je znati Carrington.

– Bowden je među mojim najboljim ljudima – odgovorio je Random. – Veteran je na indijanskom području i ne mrzi crvenu rasu. Povjerit ću mu tu zadaću, Normane. Ako mu je dobro objasniš, ispunit će je do tančina. Njegova je vrijednost i u tomu što zna misliti.

– Dobro, John – reče Carrington. – Potrebna su mi zatim dva voda regularne konjice. Kočijaši i pomagači moraju biti pohapšeni i otjerani. Ne možemo im ništa dokazati, no na nekoliko dana moramo ih skloniti, tako da Crisp ne bude opomenut.

– To se može izvesti, Normane – rekao je Random. – Ali

što će biti s kolima? Ona će upasti u oči.

— I kola će nestati — sa smiješkom odgovori Carrington. — Senoca se za sve pobrinuo. Kad sve prode, kočijaši će dobiti svoje zaprege.

— Hm, hm — zagunda komandant. — Ovdje bih imao jednu ideju. U trećem je vodu jahač koji je već četiri puta pokušao s pravljenjem viskija. To znači da je uhvaćen četiri puta.

I jednom i drugom oficiru oteo se smiješak. Znali su da se to radi u svakom većem garnizonu.

— Daj najprije ovamo toga narednika Bowdena — zamoli Carrington. — Objasnit ću mu njegovu zadaću i onda ćeš mu narediti da krene.

Prije negoli je Random mogao dozvati stražara, na vratima se začulo kucanje i ušao je narednik.

Bowden pozdravi i stade kod zida na kojemu je visjela karta.

Carrington je počeo objašnjavati.

— Sir, ako mi pokažete gdje se nalazi ta farma, odmah ću povesti ljude — nestrpljivo će podoficir.

— Bowden ne može bez prisluškivanja — reče Random napola u šali a napola ljutito.

— Oprostite, varate se — odlučno će narednik. — Zamjenik generala Carringtona, poglavica Veliki Nos, sve mi je protumačio. Sve mi je jasno, no ne znam mogu li u skrovište o kojemu govori Kiowa smjestiti petinu konja.

— Vražji fakin! — ljutito će Carrington. — Kad se vratim, zvat ću ga još samo Velikim Konjokradicom.

Otvorila su se vrata. Pojavio se Veliki Nos, sa smiješkom širim od usta i ispršen kao da ga je netko napuhao.

— Uf, generale, konjo... ali što to govorim? — reče Kiowa i nasmije se. — Bila je to šala, Dugo Sabljo. Što to govorim! Razumiješ?

Narednik se počeo smijati, stavivši ruku pred usta.

— Lopove! Kradljivče! — vikao je razljućeni Carrington.

No Veliki Nos samo se cerekao i kreveljio.

— Počašćen sam, generale — rekao je. — Generale, vodo indijanske armije, narednik zna sve i ne moraš mu pokazivati gdje se nalazi farma čovjeka s očima čegrtuše.

Bio je to pravi opis Douglasa Crispa. Zaista je djelovao kao zmija.

Nekoliko minuta poslije toga narednik je kliznuo van.

U krugu se začula truba. Vojnici su istrčavali iz svojih nastambi.

Narednik je gromkim glasom birao ljude koje će povesti sa sobom. Vikao je sve dok nije ponio vod.

— Neće li to kod tvojih oficira izazvati zlu krv? — pitao je Carrington svoga druga Randoma.

— Neće. To su ljudi iz West Pointa, Normane, i dovoljno su razumni da shvaćaju kako o praksi u indijanskom području nemaju pojma — odgovorio je Random. — No kapetan Lister mogao bi sa tri voda poći na zadatak i urediti da kočijaši komore nezapaženo nestanu.

— A što je s tim momkom koji pravi viski? — zanimao se Carrington.

Random pozove kaplara straže i reče:

— Neka dode jahač Dick Bender. I pripazite da ništa ne sakrije prije negoli pode. Jasno?

— Jest, sir! — drekne stražar i ode.

Nije proteklo mnogo vremena i pojavio se visok i mršav vojnik, kojemu kao da su izdali uniformu krivoga broja.

— Sir, generale, dragi pretpostavljeni, vojnik Bender je stigao — recitirao je čudak.

— Pola vremena proveo je u zatvoru — reče Random uzdišući. — Ali nikad nije naučio najosnovnije vojničke stvari.

Bender razjapi usta i pokaže velike žućkaste zube.

— Ali, sir, čemu to? — pitao je. — Život je dovoljno tmuran i bez oblaka riječi. Velepoštovani gospodine i komandante, što bi moja malenkost mogla učiniti za vas?

General Random pogleda prijatelja i slegne ramenima.

— Čuo sam da pravite dobar viski — reče Carrington.

Vojnik preokrene oči i prošapće:

— Opet!

— Spravljate li pristojnu tekućinu ili oni koji piju traže liječnika? — zanimao se Carrington.

— Sir?! — uzbuđeno će Bender. — U mojoj obitelji viski se spravlja već tri generacije, i nikomu nikad ništa nije bilo, ako se izuzme ujak Hank koji se utopio u kaci punoj svježega materijala.

— Vjerojatno je bio previše trijezan da kuša čašicom — napomene podrugljivo Random.

— Ah, to smo i mi mislili — reče Bender — i zato samo od-

mah pozvali metodistočkoga župnika da ga pokopa. Naime, metodisti nisu sitničavi, sir.

— Imate li koju kap kod sebe, samo za kušanje? — upita Carrington.

Poslije nekoliko sekundi oklijevanja, vojnik izvuče iz džepa limenu plosku i uzdahne.

General Random otvori ormar, uze tri čaše i stavi ih na pisaći stol.

Carrington natoči, odmjeri boju, pomiriše tekućinu i gutne. Na njegovu licu moglo se opaziti zadovoljstvo.

— Izvrsno, Bender! — reče general žmigajući očima. — Vi ste naš čovjek. Slušajte...

Carrington objasni što želi izvesti.

— Ljudi moraju nestati, jasno? Čini mi se da je vaša destilerija najsigurnije mjesto pod ovim nebom. Goniči mula moraju ostati ondje dok mi obavimo ostalo. Budu li dva ili tri dana u pijanom blaženstvu, to bolje. Kuhar će vam dati potrebne namirnice. Jasno?

Jahač Bender prelomi se kao britva. Bio je oduševljen, što se moglo i očekivati.

Tako su bile završene najosnovnije pripreme.

Carrington objasni generalu Randomu gdje mora biti kape-tan i ustade.

— Vrijeme je, Johnie — reče — da se krene. Pred nama je naporno jahanje. Moramo biti na položaju prije negoli se pojavi komora.

Komandant tvrđave stisne prijatelju ruku bez riječi i otprati ga do vrata.

Nekoliko minuta nakon toga izašli su Carrington, Veliki Nos i njegovi ratnici iz tvrđave. Oko

dugoga zdanja agenture zvjerala je skupina grubijana i oštro promatrala stranoga generala i njegovu indijansku pratnju.

Ti su ljudi bili zadovoljni tek kad su vidjeli da skupina kreće prema sjeveru, vjerovatno prema logoru Shoshona na obalama Wind-Rivera.

No dva sata poslije toga general Carrington i njegovi indijanski izviđači sreli su se s ratnicima Shoshona koji su se bez riječi uvrstili u dvored Kiowa.

Tad se nastavilo u kasu, prema suncu koje je izlazilo, kao da želi vidjeti što se događa.

Prijeđen je dug put, ali nije dan se ratnik nije žalio na umor. Izdržao je i general Carrington. Unatoč svojim godinama on je još bio čvrst čovjek.

Oko podneva Indijanci su na vatrama bez dima ispekli odreske bizona. Mladi Shoshoni ponudili su i generala, koji se čitavo vrijeme nije ponašao generalski. Carrington ih nije razočarao. Veliki Nos i drugi odličnici bili su pozvani k vatri.

Indijanci i bijeli general razgovarali su naširoko o prošlosti crvene rase i o planovima vlade.

Kasno poslijepodne skupina je stigla do klanca u koji se duboko usjekao put. Tim će smjerom naići komora.

Ratnici su se rasporedili iza grmlja koje je s obadvije strane uokvirivalo procjep. Ovdje su najiskusnije Kiowe i mladi Shoshoni čekali kolonu u kojoj je moralo biti pet zaprega s mazgama a u kolima se morala nalaziti opskrba za Indijance.

Očekivani trenutak došao je u sâm sumrak.

Mjesec je još ležao nisko i jedva da je svijetlio.

Mekom tamom prodiralo je škripanje okovanih kotača i podvikivanje kočijaša i goniča.

Škripa nepodmazanih kotača bila je sve glasnija. Kao i psovke goniča i kočijaša.

Carrington je čekao da se oglasi sova. Bio je to dogovoren znak da su sva kola ušla u klanac.

Tad će general izdati zapovijedi.

Napokon je buku nadjačalo glasanje noćne ptice.

No goniči i kočijaši nisu bili neiskusni zelembači. Čim se sova oglasila triput, uskomešali su se.

— Oprez! — govorio je neki čovjek. — Ovdje može biti klopka!

— Kakva klopka! — viknuo je general. — Opkoljeni ste pomoćnim konjičkim trupama. Držite kola gdje jesu i čekajte mene. Govori vam general Carrington.

Nekoliko sekundi vladala je tišina. Zatim se iz transporta javi glas:

— Vraga ćemo čekati! Hajde, ljudi, gonite životinje! Ošinite bičem svakog tko se približi! Znamo mi što je posrijedi!

— Svjetlo! — vikne iz sve snage general.

Za nekoliko sekundi u nebo su liznuli plamenovi baklji i vatri što su ih ratnici napravili od suhog granja.

Svjetlo je bilo dovoljno jako da se jasno vide kola, kočijaši i pratioci.

— Stoj! — naredio je Carrington.

No kočijaši nisu slušali zapovijed. Nemilosrdno su šibali mazge i gonili ih da vuku što brže.

— Prednje lijeve mazge! — viknuo je general.

Istoga trenutka planulo je pet pušaka i zaprege su se počele zaplirati u ormu.

Komora je morala stati. Kočijaši su poskakali sa sjedala, dohvatili puške i počeli se pripremati za borbu.

— Vama se neće ništa dogoditi — dovikivao im je Carrington. — Ne pucajte i predajte se. Pomoćne jedinice sprovede će vas do regularne konjice. Nekoliko dana provest ćete u Camp Brownu, i to je sve. Bit će vam vraćena kola a pobijene mazge zamijenjene. Tako su stvari uređene.

Pri svjetlu koje je slabilo vidio je general kako se kočijaši i njihovi pratioci okupljaju i dogovaraju.

Carrington se tiho privukao rubu klanca i počeo osluškivati.

— Čim se pogase vatre — čulo se — krećemo. Kola ostaju, ali naš partner mora biti upozoren.

Carrington se povuče nekoliko koraka, okrene se na drugu stranu i vikne:

— Svjetlo!

Plamenovi su bili još jači negoli prije. Indijanci su od svežnjeva napravili prave krijesove.

— Predajemo se! — dovikivao je netko iz klanca.

— Izlazite! Dvadeset koraka razmaka! — vikao je Carrington. — Bez trikova! Svaki bi bio posljednji u životu.

Malo poslije toga bili su kočijaši i pratioci vezani. Kad im je Carrington prišao, ljudi su ra-

zrogačenih očiju buljili u njegove zlatne generalske oznake.

— Neće biti razloga za nezadovoljstvo — reče im mirno Carrington, misleći na poznatu žed kočijaškoga soja.

Zarobljenici su podignuti na konje i jahači su krenuli da se na dogovorenomu mjestu sastanu s kapetanom i njegovim vojnicima.

Indijanci su spretno raspetljavali zamršenu ormu i odstranjivali pobijene mazge. Zaprege su uskoro bile preinačene.

Kad je taj posao bio obavljen, začuo se najprije zvižduk, a zatim su zapraštali bičevi kao da pucaju puške.

Mazge su potegnule i pet kola sa škripom je nastavilo put. Na kočijaškim mjestima bili su sad mladi Shoshoni. Cilj je bio plemenski logor. Ondje će stvari biti podijeljene još iste noći a kola sklonjena

Da bilo tko pretražuje logor, ništa ne bi našao.

— Pratit ćemo ih na razmaku — reče Carrington.

Veliki Nos nije odgovarao. Dio ratnika svrstao se iza generala. Polako su krenuli.

Carrington se osvrtao da u tami otkrije poglavicu, no nije ga zapazio.

Tek u svitanje, kad su kola već bila u logoru Shoshona, pojavio se na začelju Kiowa s preostalih deset ratnika.

Carrington zaustavi konja i pričekao da Veliki Nos dođe do njega. Promatrao ga je i odmah ustanovio da poglavica djeluje nekako odviše nedužno. Bio je to znak da Kiowa nešto krije.

No Carrington je šutio. Bez poglavičinih discipliniranih

ratnika pothvat prošle noći zaci- cijelo bi propao.

Veliki Nos i Carrington pusti- še konje da pasu. Put prema lo- goru nastavili su tek kad su bili sigurni da su kola u skloništu.

Malo poslije toga bilo je dva- deset šest ratnika s poglavicom i generalom na putu prema Camp Brownu.

VI

Kad se Carrington sa svojim Kiowama zaustavio pred ula- zom, trubač je svirao znak za jutarnji zbor.

Pred vratima od debelih bal- vana stajao je neki čovjek. Kad je čuo konje, okrenuo se.

Bio je to Douglas Crisp, vla- din službenik.

Na njegovu licu vidjela se mješavina očaja i potisnutoga bijesa.

— Generale Carrington — govorio je — povedite me unu- tra. Prošle noći očekivao sam transport, ali kola se ne pojav- ljuju. Moram tražiti pomoć od konjice. Generale, molim vas da mi budete na usluzi.

Carrington je mirno proma- traopopovskog agenta.

— Mister Crisp — rekao mu je — ja se bavim vojnim pitanji- ma i zaista nemam vremena za vaše brige. Dobro vam jutro!

— Moram razgovarati s Ran- domom — uzbuđivao se agent.

— Carringtone, mi smo oplja- čkani. Vi znate što to znači: Shoshoni će se podići i povesti rat protiv nas. A onda će biti vruće i generalima.

— Ne mogu to zamisliti — uz- vrati Carrington. — Mi, naime, upravo dolazimo od Shoshona. Djeluju mirno i zadovoljno, kao i dosad.

Iz Crispova lica žarila je mržnja. To nije mogao sasvim sakriti. Toga stranoga generala s podrezanom bradom mrzio je kao kugu. Tom čovjeku u mo- droj uniformi sa zlatnim opši- vom Douglas Crisp bi najradije prosvirao čelo.

Ali to nije mogao, još ne, jer zasad nije znao što je taj gene- ral u međuvremenu iščeprkao.

Agent je zategnuo kaput i oti- šao.

Carrington je znao da je Dou- glas Crisp opasan čovjek i da za nj ljudski život ne vrijedi ništa.

Glomazna vrata otvorila su se taman toliko da Kiowe mogu proći. Kao da se to po sebi razu- mije, jahači su krenuli prema stajama. Kiowe su sad izviđači, pripadaju konjici i traže za ko- nje dobru hranu i potrebno ti- marenje.

Veliki Nos je pratio Carrin- gtona do komandantove na- stambe i ondje sjašio.

John Random je otvorio vra- ta. Došljake je dočekao s osmi- jehom.

— Jesu li stigli kočijaši? — pi- tao je Carrington generala Randoma čim su se za njima zatvorila vrata.

— Vidio sam kroz prozor ne- koliko divljih spodoba — odgo- vorio je Random — ali uistinu ne znam gdje su ostali. Pričaj mi, Normane, kako su tekle stvari. Crisp je cvilio pred vrati- ma tako da ljudi nisu mogli spavati. Vjerojatno je nešto saz- nao.

— Pretpostavljam da jest — reče Carrington. — Njegovi su lopovi zaciijelo čekali kola, ali ovaj put imao je smolu jer smo mi bili brži.

General je ispričao kako je

preuzimanje komore proteklo bez nepravilnosti.

— Nadajmo se da će tako proći i sve ostalo — reče John Random.

Veliki Nos je stajao kod ormara s čašama i bocom viskija. Random se nasmiješi, otvori ormar i izvadi tri čaše.

Svjetlucaća žuta tekućina gođila je poglavici, ako se može suditi po njegovu zadovoljnomu mljackanju.

— Dar vojnika Bendera — reče komandant. — Kao da sam ušao u njegovo srce. Naveliko se obradovao zadatku. Ali prokletstvo, kako ću izlaziti s njim i njegovom trgovinom viskijem nakraj kad sve prođe? Vjerojatno sad umišlja da je dobio slobodne ruke.

— Otpusti ga iz vojske sa svim počastima — predloži Carrington. — Neka se naseli negdje u blizini i neka ovaj dobar viski prodaje u salunu. Bilo bi to najbolje rješenje.

— Hja, ali obvezao se na deset godina — reče Random glasno. — A prošle su tek dvije. Normane, prijedlog nije ostvarljiv.

Polu sata nakon toga počeo poglavica jako štucati. Piće ga je svladalo. Koljena su popustila.

— Do vraga! — reče Carrington, podupre teškoga Indijanca i odvuče ga do naslonjača.

Veliki Nos izbeći oči, počeo se ogledati oko sebe i cerekati.

— Uf, bijeli čovjek ima u boci rodaka Velikoga Duha — mrmljao je poglavica. — Onaj veliki neće dugo biti u sedlu. Ne osam godina. Uzeti papir koji govori. On može i lagati, znam ja.

Kiowa je u naslonjaču hrkao kao da reže tvrdo deblo. Carrington i Random nisu mogli izdržati i izišli su.

— Što je mislio s onim? — upita John Random.

Carrington odgovori sa smiješkom:

— Da malo prepraviš Benderove dokumente. Kad sljedeći put izgubiš čovjeka, ne prijaviš da je mrtav, nego se napiše da je otpušten. Umjesto njega umrijet će Bender. Živjet će pod imenom pokojnika, i sve je na svomu mjestu. To je mislio Veliki Nos.

John Random začuđeno pogleda prijatelja i upita:

— I onda dolazi ovaj tvoj pijanac sa svojim ratnicima i odvođi Bendera zajedno s pecarom u Kolorado, ha? Jok, to ne dolazi u obzir! Već i pomisao na krivotvorenje papira kod mene izaziva grčeve. Bendera svi znaju, sve bi se odmah saznalo.

— Ne bi, ako je u poglavičinu selu — napomene Carrington. Oficiri su dva sata pregledavali logor. Sve je bilo u besprijekornom redu. Kad su se vratili u komandanturu, Veliki Nos je još bio zavaljen naznak i hrkao. Random naredi dvojici vojnika da ga iznesu.

Poslijepodne javio je jedan kaplar da su Crispovi ljudi izišli iz grada.

Navečer je nestao i agent.

Ni u jednom od ta dva slučaja nije bilo potrebno da se pozdrme praćenje. Noć je protekla mirno.

Douglas Crisp i njegovi ljudi nisu se pojavljivali ni sutradan. Veliki Nos je šutke lutao na-

kolo i izbjegavao susret s Carringtonom i Ransomom. Tek poslije ručka činilo se da se Kiowa osjeća bolje.

Neko je vrijeme Veliki Nos čučao pred komandanturom i promatrao što rade vojnici. No tri sata poslije jela odjednom je živnuo.

Pred zatvorenim vratima začuo se glas koji su poznavali samo Kiowa i Carrington.

— Hej, plavonje, hoćete li napokon razmaknuti ove čačkalice? — vikao je Doc Smoky. — Hajde, derani, ili ću se sâm dati na posao. Ali tad će od vaših vrata ostati samo triješće.

Viku je zamijenio meketav smijeh. Stražari su preko zida zbunjeno promatrali starca pokrivenoga golemim kožnatim šeširom.

Kiowa se ponosno uspravio. Prekrižio je ruke na prsima i čekao da Doc Smoky ujaše u tvrđavu.

Iza Randoma odmah se pojavio general Carrington. Smokyjeva vika čula se i unutra.

— Otvorite! — poviče Ransom.

Vrata su se otvorila. Jedan uz drugoga ušla su dva čovjeka. Doc Smoky se skvrčio u sedlu i nije djelovao kao čovjek koji bi mogao smrskati vrata tvrđave.

Chet Quade jašio je bez osobitoga izraza na licu. Ali unatoč opuštenosti mladoga čovjeka iz njega je zračila opasnost.

— Hej, palačinkožder! — dreknuo je Smoky i srdačno pozdravio poglavicu. — Stara konjokradico, kako ti je ovdje? Jesi li se već snašao?

Poglavica se isprsiio i počeo kuckati prstom po medalji koja je sjala na suncu.

— Tavu mu indijansku! — vikne začuđeni kuhar. — Odlikovali su ga. Hej, Chet, Veliki Nos je dobio orden, pravi pravcati! Pogledaj!

Doc Smoky je nepovjerljivo zurio u tu stvarcu na Kiowinoj kožnatoj košulji, a onda će tako glasno da ga je mogao čuti i najudaljeniji vojnik:

— Ili si tu stvarcu jednostavno uzeo?

— Nisam, dragi moj, ja sam armijski izviđač. Ovo je zasluženost — odgovori poglavica ponosno. — Zapovijedam ti da odmah odeš u kuhinju i da počneš peći palačinke. Jasno?

Doc Smoky zamalo izgubi donju čeljust. Kao da je tek tad opazio ozbiljno Carringtonovo lice.

— Hej, Normane, što je ovo? — upita Smoky. — Zar mi zaista može komadirati? Znaš, Normane, ovo je vojno područje i ne bih htio zapasti u nevolje kao onda kad su me htjeli pretvoriti u konjanika.

Carrington reče mirno:

— Jest, Smoky, smije.

Smoky tako gurne šešir da mu je pokrio oči.

— Svijet je poludio — uzdisao je starac. — Godinama sam krao mazge i nikad nisam dobio orden. Doduše, bio sam na pogrešnoj strani, u sivoj uniformi Juga. A sad mi zapovijeda ovaj žderonja. Moram peći palačinke samo zato što mu je netko na prsa prikopčao komadić lima.

— Smoky — javi se Chet Quade — on može zapovijedati, ali tvoje je da ga slušaš ili da se oglušiš.

Stari kuhar ostade u sedlu kao da se ukočio.

Nekoliko sekundi nakon toga skoči Smoky jednim zamahom s konja, pride nekom vojniku i vikne divlje:

— Gdje je kuhinja? Uzet ću ondje tavu i njome spljoštiti glavu ovoga prokletoga Kiowe.

— Idem s tobom, Smoky — podrugljivo će Veliki Nos. — Moram ti koješta ispričati.

Tomu stari kuhar nije mogao odoljeti. Zameketao je i rekao:

— Hej, ljudi, budem li vam potreban, u kuhinji sam. Lako ćete me naći.

Vojnici su još začudeno promatrali došljake.

Taj zgužvani starac ponaša se pred stranim generalom kao da je oficir njegov konjovodac.

A Carrington kao da mu to nije zamjeravao.

— Zašto si uopće došao s Chetom? — upita Norman.

— Zato što dječaka nisam mogao pustiti samoga na tako dalek put — odgovori Doc Smoky. — Zamisli da je krenuo krivim smjerom, a vi biste ga ovdje čekali. Osim toga, netko mu je morao previjati rane na stražnjici. Ah, baš smo vraški prošetali konje!

Stari se kuhar okrenuo i pošao onamo odakle je dopirao miris kave. Veliki Nos je koračao za Smokyjem razjapljenih usta.

Chet Quade sjaše i ukočenih nogu pride Carringtonu i Randomu.

— General Norman neka je pozdravljen — reče Chet i do dirne šesir.

— Ovo je Chet Quade — reče Carrington Randomu — pred radnik na ranču Skull i savezni šerif za specijalne zadatke.

— Pozdravljam! — reče Chet.

Random se zagleda u oči mladoga čovjeka i učini mu se da su vragolaste.

— Vjerojatno ste mislili da sam revolveraš — reče Quade.

— Da, nešto je ostalo od toga, nekad sam bio profesionalac. Ali to je davno zaboravljeno.

Tako bijaše sve rečeno.

John Random stisne Chetu ruku i pozove ga da uđe u ured.

Pola sata nakon toga znao je Chet zašto je Norman Carrington poslao Indijance da ga pozovu.

— Čim se vaši ljudi vrate, pretražit ćemo agentove prostorije — složi se Chet. — Ne bude li taj Crisp prisutan, još bolje. Možemo sve provjeriti u miru.

Ali jahači se nisu pojavljivali u logoru.

Kad ljudi nisu stigli ni u sumrak, Carrington se zabrinuo. U ured su došli Doc Smoky i Veliki Nos.

Stari je kuhar uistinu pekao palačinke i tako ispunio želju poglavice Kiowa. Čak je i John Random pojeo nekoliko komada, očito zadovoljan.

Douglas Crisp nije se pojavljivao. Ljudi iz Kolorada odoše na počinak.

General Random dugo je čekao svoje ljude a onda legao i on.

* * *

Sutradan su doručkovali zajedno Doc Smoky, Veliki Nos, Chet Quade i general Carrington.

Kad je Chet popio zadnji gutljaj kave, odloži šalicu i reče:

— Počnimo!

— Kako da ja pomognem? — pitao je Random.

Quade se zamišljeno zagleda

u oficira i onda će mirno:

— Generale, pomoć uopće nije potrebna. Dovoljni će biti Norman, Doc Smoky i Veliki Nos. Oni će biti na straži, ja ću ući u Ured za Indijance. Neka se zasad vojska ne miješa.

Random se složio s time.

Malo poslije toga izašli su ljudi s ranča Skull iz tvrđave.

Veliki Nos je šušкао nešto s jednim od ratnika. Taj se čovjek vratio među svoje.

Samo je poglavica znao da će Kiowe malo poslije izići pješice.

I svi su imali sa sobom nove vinčesterke. Poput sjena šuljali su se Indijanci između kuća, nestajali iza bačvi za skupljanje kišnice, iza ograda i gospodarskih zdanja.

Doc Smoky se okrene u sedlu, zaustavi konja i reče:

— Hej, ja ostajem ovdje. Popet ću se na krov ove kuće. Iza nas je tvrđava, ispred mene sve je kao na dlanu. Pregled će biti izvrstan.

Spretno poput vjeverice stari je spuznuo sa sedla, prebacio svoju šarpericu na ravan krov i uspenrao se.

Veliki Nos udari blago svoga konja dlanom. Životinja se okrenula i otkaskala prema palisadama.

Poglavica je iskusan borac. Pogledao je generala Carringtona i odmah su se razumjeli bez riječi. Ljudi su se razišli u različitim smjerovima, sklonili konje i zauzeli položaje.

Chet je čekao dok se to obavi i onda krene korakom. Konj je išao s noge na nogu. Pred dugom zgradom agenture Quade zategne uzde i sjaši.

Vitak momak posegne rukom pod kaput i opipa metalnu zna-

čku saveznog šerifa na svojoj košulji.

Chet pritisne kvaku, no vrata su bila zatvorena. Quade nije oklijevao. Odmaknuo se korak-dva, odmjerio bravu i razvalio je jednim naletom. Vrata su se otvorila.

Chet je gledao u veliku prostoriju i osluškivao.

Niotkuda ni šušnja.

Šerif ude dugim i mekim koracima, napipa u džepu šibice i zapali jednu.

Pri drhtavom svjetlu plamićka otkrije stol na kojemu stoji petrolejka.

Nekoliko sekundi nakon toga svjetiljka je bila zapaljena i pružala dovoljno svjetla.

Quade pride velikom zatvorenom pisačem stolu, izvadi nož iz sara čizama, gurne ga u rešku gdje je brava i ubrzo izbaci zasun. Druga strana također nije stvarala probleme.

Na lijevoj strani gotovo sav prostor zauzimao je paket umotan u nepromočivo platno.

Chet ga izvadi, prereže uzicu i otvori ga.

S mukom je potisnuo uzvik iznenađenja.

U paketu su ležali uredno složeni svežnjevi dolarskih novčanica. Lijepa gomila.

— Najmanje dvadeset tisuća — gundao je Chet. — Vladin službenik ne može skupiti toliku svotu na pošten način za cijeloga života.

Šerif izvadi iz drugoga pretinca neke papire i počeo čitati.

Ovdje su bili dokazi koje bi priznao svaki pošten sudac.

— Douglas Crisp je nastojao biti lukav — govorio je Chet samom sebi. — Fino sredeno!

Uredno složene bile su na toj

hrpi potvrde za novač upotrijebljen prigodnom podmićivanju, obračuni za nestalu robu i stvari namijenjene Indijancima.

Crisp je to čuvao i tako imao u rukama ljude koji su sudjelovali u prljavim poslovima.

Chet stavi te papire na dolar-ske novčanice i ponovo zaveže paket.

Trenutak nakon toga iznio je Chet Quade paket.

Na samom pragu dočekao ga je opominjući glas šojke.

Jutro još bijaše tiho. Chet je opomenut. U slučaju opasnosti kreštalicu je tako dobro mogao oponašati samo poglavica Veliki Nos. Tad Quade ugleda jahače.

Približavali su se cestom idući korakom.

Jedan se čovjek uspravio u sedlu kad je opazio stranca na vratima ureda.

Jahač je odmah pognao konja. Približavao se u divljem galopu. Chet se na to nije obazirao. Uzeo je kožnatu uzicu iz bisinga i počeo pričvršćivati paket za sedlenu jabuku.

Jahač je zaurlao iz svega glasa:

— Hej, mister, što to radiš?

Chet se okrenuo.

Stajao je opušteno i promatrao vitkoga čovjeka s hladnim zmijskim očima. Znao je da se vratio Douglas Crisp.

— Kako vam je palo na um da provalite u moj ured? — vikao je agent. — Čovječe, dat ću da vas zatvore, ili ću vas jednostavno ustrijeliti.

Tad je lopov opazio paket.

Douglas Crisp opsuje, skoči sa sedla i požuri prema Quadeovu konju.

Chet se mirno ali pomno za-

gleda u Crispa. Iskusan revolveraš odmah je znao da je sučeljen s opasnim protivnikom.

Crisp je udaljen još četiri koraka.

— Stani! — vikne Chet. — Crisp, ni makac!

Lopov se gipko pogne, pogleda Quadea i spusti ruku tik do revolverskog drška.

Opasač s revolverom vraški je dobro pristajao vitkom čovjeku.

— Što to znači? — upita Crisp oštro. — Provaljujete u moj ured, uzimate moje stvari i odnose ih! Ako vas izrešetam, nijedan me sudac neće kazniti.

U tim riječima bila je opomena i prijetnja.

Chetovo lice ostalo je kame-no. Na njegovim indijanskim obrazima ništa se nije moglo pročitati.

— Aha, sad razumijem — prigušeno će Crisp — ti si prokleti Indijanac i radiš za svoje crvene prijatelje. To će ti gadno pri-sjesti!

Agent se još jače pognuo.

Chet lijevom rukom dohvati kaput, odgrne ga i na suncu zablista značka saveznoga šerifa.

Douglas Crisp je stajao nekoliko trenutaka kao da se ukočio.

No tad Crisp iznenada kri-
ne. Ruka je uhvatila držak revolverom.

— Crisp, odbacite oružje! — reče Quade oštro. — Hapsim vas zbog pronevjere vladina novca, zbog podmićivanja, prijevare i krađe. Upozoravam vas da me guverner imenovao okružnim sucem za ovaj kraj. Ostavite oružje. Bit će vam pošteno suđeno.

Crisp pridigne glavu i po-drugljivo se nasmije.

— Gle vruga, tko je došao — reče. — Pod jednim šeširom sudac i šerif. A momci koji dolaze na mojoj su platnoj listi. Dosad su lako zarađivali svoje dolare. Ali danas za to moraju nešto učiniti.

Chet pogleda prema Crispovim ljudima, udaljenima još tridesetak koraka.

Zapazio je nekoliko kretnji i začas su se na suncu ljeskale puščane cijevi.

— Crisp, predajte mi revolver! — reče Quade i počeo polako prilaziti.

Crisp je hihotao.

— Hajde, samo hajde, dođi, hajde, majstore! — razjarivao se Douglas Crisp. — Dođi, mali, i računaj s tim da ćeš se izuvati u zrak!

Chet se nije zaustavljao. Korlačao je gipko i mirno. U djeluću trenutka Quade pogleda preko ramena svoga protivnika.

Čelni jahač zaustavio je konja i podigao vinčesterku. Chet se pouzdavao u Doca Smokya, pravoga majstora sa starom šarsericom.

Tad je pušcetina zalov nabizone grunula poput topa.

Jahač krikne, odbaci pušku i pade sa sedla pobočke. Po njegovim kretnjama vidjelo se da je u ramenom predjelu nastala rupa.

Ostali jahači sad su također podigli puške. Svojim vinčesterkama mogu doseći Cheta a zacijelo su dovoljno dobri strijelci da pri tom ne izrešetaju svoga gazdu, koji je stajao između njih i šerifa.

No toga su trenutka planule

dvije puške i dva su sedla bila prazna.

— Dobro — reče Crisp promuklo — koliko si ljudi posakrio naokolo? Trojicu ili četvoricu, ha? Neće biti dovoljno, šerife! Jednostavno mi nisi dorastao.

— Crisp, odloži oružje! — zapovjedio je Chet.

Začuo se zvižduk.

Iz nevidljivih zaklona iskočile su polugole, crvenosmede prilike i uperile puške u iznenađene lopove, odrezavši ih od njihova gazde.

Crisp je instinktom zvijeri osjetio da se nešto promijenilo.

Riskirao je brz pogled preko ramena i gadno opsovao.

— Znao sam da nisi šerif — vikao je agent razjareno. — Značku si negdje nabavio, ha? Ako si makar napola Indijanac, kradeš jednako dobro kao tvoji crveni prijatelji. Aaah, sad ću te poslati u pakao, prokletniče!

— Ja sam savezni šerif Chet Quade — uzvratit ću čovjek iz Kolorada.

— Zaveži! — siktao je Doug Crisp.

I tad je povukao.

Bio je brz, vraški brz, ali protiv Cheta imao je izgleda samo u nepoštenoj borbi.

Quade nije mogao uhapsiti lopova. Morao se braniti.

Trgnuo je oružje za djelić sekunde brže, za onaj djelić koji odlučuje o životu i smrti.

Pucnjevi su odjeknuli gotovo istodobno. Vatra je šiknula iz teških revolvera.

Douglas Crisp je zateturao natraške kao da ga je pogodila snažna pesnica. Okrenuo se oko sebe i pao.

Revolver je ležao nekoliko pedalja daleko od njegovih prstiju. Nepošteni agent bijaše mrtav.

Chet je ostao spreman. S podignutim revolverom krenuo je prema jahačima koji su skamenjeno sjedili u sedlima.

Ti su ljudi znali kako je njihov gazda brz i još nisu mogli pojmiti da je pobijeden tako glatko.

Quade izvadi lijevom rukom šerifsku značku i prikopča je na kaput.

— Oduzmite im oružje! — reče Chet glasno. — Vežite ih i odvedite u tvrđavu u zatvor. Tražit ćemo od guvernera posebnog suca.

Za nekoliko minuta banda je bila razoružana. Kiowe su ih pratile prema tvrđavi.

No kad je skupina bila još samo nekoliko metara udaljena od palisadnih vrata, začuo se jaki topot.

U galopu se približivalo najmanje petnaest jahača. Četvoriца su bila u uniformi.

Chet uzmakne nekoliko koraka, napuni revolver i stavi ga na njegovo mjesto. Stajao je spuštenih ruku i čekao.

Indijanski ratnici, Doc Smoky, general Carrington i Veliki Nos bili su spremni za paljbu.

Na prsima jednoga od civila našto je zablistalo.

Vojnici su zaustavili konje pred ljudima koji su zakrčili vrata tvrđave.

Jedan narednik pozdravi letimice i počeska se po bradi.

— Čini se da smo zakasnili, sir — rekao je.

Chet pogleda jahače i osmjehne se.

U sedlima su sjedili prašnjavi i odlučni ljudi. I svaki je od njih imao zvijezdu. Sigurno su zakleti samo za taj zadatak, mislio je Chet, ali vidjelo se da su ga i te kako ozbiljno shvatili.

Voda pogleda poglavicu i reče:

— Dajte svojim ljudima voljno! Mi ćemo preuzeti zarobljenike i odvesti ih u glavni grad.

Veliki Nos se zapovjednički ustobočio pred svojim ratnicima.

Rano navečer ljudi iz glavnoga grada odveli su pohapšene. No time dan nije završen.

Pred ogradom tvrđave pojavila se skupina Shoshona. Predvodio ih je Senoca.

Senoca je izvještavao:

— Moji su mladići izjašili i doveli čovjeka s oznakama. Farma čovjeka od vlasti u plamenu je. Vojnici se vraćaju. General Random, Duga Sablja i njegovi prijatelji pozvani su na svečanost. Naš rođak s juga doveo nam je još deset kola robe koju je bijeli lopov sakrio u klancu. Shoshoni se žele odužiti slavljem koje počinje za izlaska Mjeseca.

Senoca podigne ruku i njegovi ratnici odoše.

— To je dakle to! — reče Carrington potihom Velikom Nosu.

— Ti si našao ostatak ukradenih stvari. A mislio sam da si šćario nešto za sebe.

Poglavica se smijao poput zanesenoga poštenjačine i uvjeravao Carringtona:

— Duga Sabljo, zar me ne

znaš?! Ne bih valjda uzeo nešto rodacima?

Carrington se nasmije ali se istoga trenutka nečega sjetio.

— Slušaj — reče gdje su, na kraju krajeva, četiri ratnika koji su vodili deset tvojih konja prema jugu?

Lice Velikog Nosa odmah se ukočilo.

— Jašu prema jugu — reče brzo.

— Još?

— Opet — šapne poglavica.

— Ovaj put s deset kola robe. Znaš, čini se da su naši rodaci ipak malo škrti.

Carrington uzdahne. Veliki Nos se smješкао.

* * *

Tjedan dana poslije toga bili su ljudi s ranča Skull i ratnici Kiowa na putu prema jugu.

Doc Smoky bijaše šutljiv. Zacijelo ga je zaokupljao sastavljanje nove priče koju će pričati na ranču. Bilo je mnogo događaja, Smoky je imao prediva.

Kad je mislio na gozbu što su je priredili Indijanci, Smoky se zadovoljno smješкао.

Kasno noću bio je Carrington imenovan poglavicom Shoshona.

General je obećao da će se zauzimati za pleme, i držao je riječ.

Možda se zbog Carringtonovih nastojanja i brige, nekoliko godina poslije toga ostvarila Washakiejeva želja da se stvori zaštićeno područje, jamstvo mira.

Vlada je Shoshonima dala Dolinu Wind-Rivera.

O tomu ovoga trenutka Doc Smoky još nije mislio. Jašio je pokraj Velikoga Nosa i pomalo gundao. Tako je provjeravao priču koja će zapanjiti ljude na ranču.

Bilo je to vrijeme kad se još moglo lutati. Ali za nekoliko godina bit će pripadnici indijanskih plemena u svojim rezervatima. No ni Veliki Nos niti Doc Smoky toga trenutka to još nisu mogli znati.

Kraj

Willy Stenton

POTJERNICA

Ulične kaljuže Rock Springsa nitko nije nasuo za njegova višemjesečnog izbivanja a ni stanovnici tog divljeg gradića nisu postali ljubazniji. Svrdlaju mu leđa i ramena mrki, pa bijesni i prezrivi pogledi. Pa opet iz početka u nj bulje oči ispod smrknutih obrva. Farmeri i kauboji s obje strane Zelene rijeke (Green River) kao i ova gradska ološ iskazuju mu jednaki prezir. Nerado mu dopuštaju da noći uz njihove vatre, iako uvijek pristojno moli za dopuštenje. A trebali bi mu biti zahvalni. No, oni kao da vole više revolveraše...

Što da kaže o revolverskim maherima ili kockarima što svoj zanat unovčuje duž granice Utaha i Kolorada. Netko među tim ljudima nadjeo mu je ružan nadimak Spora Smrt (Slow Death) a vožari poštanskih kočija i snabdjevači trgovačkih postaja Wells Farga razvukli su krajinom njegovu nepopularnu slavu. Od pustih zavala Nevade do uljudenog Kansasa grubi momci bi uzdrhtali na samo pominjanje nadimka.

Oni koji Ross MacAllen ubraja u poznanike a možda i po-

slovne prijatelje počеше mu zaboravljati ime i prezime. Danas ga uglavnom svi zovu Spora Smrt. Razlika postoji – neprijatelji mu krešu u lice nadimak, opis njegova zanata i sve više čud. Kese pri tom očajnički zube. Nazovi prijatelji tako ga nazivaju u međusobnom kritiziranju njegova ponašanja i dakako Rossu iza leđa.

Ross McAllen shvaća jedne i druge i netrpeljivost stanovnika divljeg grada Rock Springsa. Tko da vjeruje lovcu koji se usamljen neprestano šulja i poprijeko gudura, kanjona, isušanih i vodnih rječnih korita, neotkrivenih udoljica i još zabitijih odmetničkih skloništa. Kome je taj prirodni labirint muka i pakla uobičajeno lovište jer u paklu ima i ugojenih stada i zlatnog grumenja. Pakao zovu još i Browns Park.

Može li se vjerovati tipu koji s duga puta, prije saloona svrta u šerifov ured? Može li biti sol i papar – to znači potreban – društvu momak koji ne nudi drugima piće niti prihvaća ponudenu čašicu? Kako možete biti sigurni u namjere čovjeka kome ćete teško ugledati leđa

jer njima uvijek podupire zidove krčme ali se zato u vas lako mogu zagledati crni otvori njegova dva Remingtonova colta, spremni da izbljuju vatru i smrt. Na kraju što će u društvu kauboja svat koji bolje čita od pogrebnika a piše brže od suca?

Ne, takav stvor osuđen je na društvenu izoliranost a to Ross McAllen dobro zna. Shvatio je da s profesionalnim ugledom oko njega raste i zid osamljenosti. Zato ne osjeća ni trunku ljutnje prema ljudima što su se nagurali uz drvene nogostupe ispred boljih javnih kuća i restorana. Oni, a ne Ross sad su na sto muka: bi li okrenuli glavu od čudne povorke što je on predvodi ili da radije udovolje golemoj znatiželji.

Rossova živa lovina opet pokušava sama sebi smrsiti konce. On je naučio ne skrećući glavom pogledati preko ramena. Od tog umijeća čini mu se da je postao pomalo razrok. No, njemu i razrokost koristi. Eno, hrpa jada što desnom rukom vezana za samar njegove mazge tetura blatištem glavne ulice priprema samoubojstvo. Čovjek se ovjesio o vlastitu desnicu i ustima pokušava zgrabiti muljavu lokvu iz koje ni ovce ne bi pile.

Trgnuo je povodac a mazga iza ubojita njegova vranca ubrza hod. I ona za njom koja tegli neobično uvelik poprijeko vezan zamotuljak.

Šapat znatiželjnika prerasta u žamor masnih kletvi, izazivačkog režanja i pogrdnog zviždanja.

— I tebe će jednom tako netko dovući, pasji sine!

Ross McAllen se više ne osvrće. Njegov će zarobljenik izdržati još sto koraka do jedne kamene zgrade u Rock Springsu. Samo joj je krov od čamovih oblica, ali zatvorenici u njoj ne mogu do krova. Kad bi ga se domogli ne bi bili više zatvorenici nego upola slobodni zločinci koje očekuju odmorni konji. Vlasti bi za bjeguncima raspisali potjernicu i nagradu za onog tko ih zaustavi. Tako bi se njemu, Sporoj Smrti opet pružio novi posao.

Spora smrt lovi dvonogu divljač, vjerno opisanu i nacrtanu na tjeralicama. Često crtež s lica i u profilu nije baš nalik zločincu za kojim je potjernica razaslana. Zato su značajne rečenice opisa. No, daleko je važniji podatak: tko plaća naznačenu ucjenu (uglavnom od 150 do 800 dolara), te mora li ucjenjeni biti isporučen na neko određeno mjesto ili je dovoljno predati ga prvom predstavniku vlasti na kojeg nabasate. Na kraju takvih poruka, što skupljaju prašinu po uredima mjesnih i okružnih šerifa, stoji uobičajena fraza — kriminalac mora biti predan vlastima »živ ili mrtav«. Iznimno se tražilo da uhvaćeni bude »živ«. Kad je ljudima što plaćaju nagradu za hvatanje počinioca zločina bilo najbitnije da opisan momak bude uhvaćen i Ross McAllenu sve češće nije bilo stalo kako će takvog nesretnika šćepati: lasom ili nožem, šakama ili metkom.

Stvaraoci mračne legende oko njegove ličnosti nisu bez poštenja. Nadimkom »Spora Smrt« htjeli su naglasiti da Ross najčešće odmetnike od zapadnjačkih zakona privodi —

žive. Drugi su tumačili da nadimak Spora Smrt znači samo to da će vas Ross na smrt uporno progoniti dok vas ne uhvati i preda u ruke pravdi. Kad je riječ o ljudima koje traže pomoću potjernice, pravda je pred ishodom suđenja tim bijednicima unaprijed povezom pokrila oči. Svi znaju da je tako, zato se svojim lovcima odmetnici najčešće nisu predavali živi.

Pa što ako – svom zarobljeniku, fićfiriću kojeg je na Zapad dovukla loša narav a ne, kao ostale, neimaština – ne daje već dva dana vode? Uhvaćenik žeda i izgubio je svaku želju za otporom. Zato će za koji trenutak živiza rešetaka i na državne jaslje. Neka mu se nebesa smiluju – možda i promaši vješala.

Ross je tog žutokljunca a već dvostrukog ubojicu uhvatio zajedno s poznatim konjokradicom Jackom Casperom. Hranio ih je neredovito, kao i svoj želudac, a redovno pojo. Rezultat? Jack Casper je živahno iskoristio šansu uz jednu logorsku vatru. Domogao se noža jer i Sporu Smrt zna svladati san. No, Ross je na svoju gorku sreću ipak samo drijemao... Sad se tijelo tog Caspera klati na drugoj mazgi, čvrsto uvezano u gunjeve. Iako jaše na čelu kolone Spora Smrt osjeća zadah što se širi iz zavežljaja. Kako i ne bi, konjokradica je ono s nožem pokušao prije punih četiri noći i pet dana.

Serif ga čeka pred zatvorom:

– Opet si stigao Spora... hoću reći..., no kako ti je ono do vraga ime?

– Recite slobodno: Spora Smrt. Tako me ponajviše zovu.

I što vam to znači »opet«. Posjetio sam vašu darežljivu blagajnu posljednji put prošle jeseni. Razlog mog današnjeg posjeta vašem gostoljubivom gradu zove se 250 i 300 dolara. Pokojni Jack Casper i...

– Tu protuhu znam...

– ... I ovaj mladi džentlmen, koji će vam se potužiti na žeđ, glad i ostale putne tegobe. Od svoje nagrade dati ću vam dvadeset dolara da ga vratite u život a pogreb Caspera morate obaviti o gradskom trošku. Moj savjet: što prije to učinite. Daka-ko, najprije moja lova.

Ross predaje šerifu dvije zgužvane potjernice a njegov zarobljenik bulji grozničavo u zatvorska vrata kao da je ugledao ona, rajska... Sporu Smrt uznemirila je hrpa momaka koje su od točionika dovukli ovamo glasovi o dopremljenim razbojnicima. Od lošeg whiskyja mogu se zaželiti linčovati uhvaćenog ali i njegova hvatača.

– S naplatom raspisane ucjene morat ćete pričekati McAllen. Naš novi sudac zahtijeva da najprije ispita uhvaćene odmetnike.

– Meni se to sviđa. Taj čovjek zna...

– Neće vam se svidjeti. To zna potrajati pa će biti prekršenja moja osobna odredba: u ovom gradu trpimo lovce na ljude samo do sumraka.

– Ne kanim duže...

– Spora Smrt zar vam je pivska pjena već u ušima? Svojih krvavih 550 dolara dobit ćete tek sutra, ako ih uopće dobijete. Sudac je naredio da novac za nagradu bude deponiran u banci a nalog za isplatu daje ona...

— Ma, je li? A tko je taj cje-
pidlaka? — Prekasno Ross pri-
mjećuje vučji osmjech na šerifo-
voj pomno izbrijanoj faci.

— Nije »taj« nego »ta cjepidla-
ka«. Miss Esther Morris. Tako
da znate...

— Žena?

— Upravo to McAllen. Prva
žena sudac ovdje, na Zapadu.
Bar, koliko sam ja čuo. I znate
što mi je onomad rekla? Miss
Morris se među svim gadnim
običajima s obje strane rijeke
Green najmanje sviđa lov pla-
ćenika na ucijenjene zločince...

— A tko će ganjati odmetnike,
prema cijenjenom mišljenju te
vaše Esther Morris?

— Ha-ha, ha. Ta vam je prava!
Mi, čovječe. Zakleti ljudi od za-
kona a ne nekakvi propali...
Čekajte, Ross! Nisam ništa
osobno...

Spora Smrt se strpljivo smije-
ši. On je na kraju ozbiljna posla
i samo želi zarađenih 550 dola-
ra...

— Čujte vi, Mr Ross McAllen!
Ne sviđa mi se kako postupate
s mrtvima i živima, pa bili oni
i razbojnici, o čemu sud odluču-
je.

— Oni to i jesu gospodine su-
če. Potjernice za ovom dvojicom
raspisala su dva federalna šeri-
fa i dva državna suca.

— To vidim i sama. A zašto
niste pokopali tog, kako se
zvaao, Caspera. Ubili ste ga da-
kako u samoobrani? Preživjeli
kriminalac Rex Wheeler mlađi
posvjedočio bi da ste upokojili
Caspera i nagrada bi vam pri-
pala. Čemu to okrutno navlače-
nje mrtvaca na mazgi...

— Punih pet dana, gospodine
suče.

— Čujte vi! Spora Smrt, tako

vas zovu? Zar vi ne razlikujete
spolove?

— Dosad sam imao posla sa-
mo s muškim sucima. Vi ste za
me velika novost.

— Novost ili ne, obraćajte mi
se kako to dolikuje mom služ-
benom položaju. — Šerif zveck-
a svojom sačmaricom i Ross od-
govara u dahu:

— Da, vaša preuzvišenosti.

— To je već bolje.

Ross toj oštroj ženi objašnja-
va da skupljač raspisanih na-
grada za razbojnicima ne može
očekivati da će njegov živi pli-
jen bilo što naknadno posvjedo-
čiti u korist osobe koja ga je li-
šila slobode. A korist od dovu-
čenog Caspera iznosi 250 dola-
ra u srebrnjacima, zlatnoj pra-
šini ili u novčanicama. Njemu
je svejedno.

Napokon je prva sutkinja Za-
pada stavila na nos maramicu
i naredila da mrtvaca otpreme
na groblje. Ross u posljednjem
trenutku potezanjem za kosu
izvlači glavu Wheelera mlađeg
iz kabla s vodom.

— Vi volite mučiti svoje
žrtve...

— Ne, vaša preuzvišenosti.
Umro bi od pretjeranog pića,
poslije dva dana suhog režima.
Samo izbjegavam neželjene po-
sljedice neopreza jer sam shva-
tio da pravosuđe voli dohvatiti
svoje žrtve zdrave i čitave.
Momka bi pretjerano piće ubilo
tako brzo da sam pomislio kako
vam se to ne bi svidjelo...

Šerif ima pravo, žena-sudac
iznenaduje ga i ne sviđa mu
se.

— Mislim da vi niste oženjeni
McAllen?

Ross veli da nije, to jest: više
nije. Bio je...

– Ne čudim se. Nisam sigurna da bi i jedna u ovim krajevima htjela za muža čovjeka vašeg zanata. Vi sami ne držite mnogo do žena? Zar ne? Jeste li oduvijek takvi Mc Allen?

Pogađa ga u staru ranu, ranu zapretenu teškom svakodnevnicom. Ta vještica, vična unakrsnom ispitivanju u sudnici izvukla je od njega, Spore Smrti neobičnu istinu.

Na povratku s još jedne bezuspješne potjere za njegovom ukradenom stokom, supruga Mary dočekala ga je u društvu s kaubojem-namjernikom.

•Ti bar nekamo odjašeš, boriš se za nešto važno. A ja sam se, Rosse, borila protiv žohara i muha cijelo ljetno u ovoj ubogoj brvnari-blatnjari. Ribala pod od tesanih trupaca, crnčila u povrtnjaku dan i noć da prehranim našu malu Moly i sebe. Suzama sam ispirala posude. Nismo mogle otići bez konja i mazge ni do susjede koja dvadeset milja dalje također proklinje dan kad smo svi stigli na taj vaš obećani Zapad. Kad sam već mislila da ću poludjeti, naišao je ovaj čovjek...*

– Jeste li pucali u svoju suprugu i tog uljeza, pita ga glasom strogog suca.

– Nisam, Miss Morris. Ne mogu to ovaj čas dokazati, ali nema ni potjernice za mnom...

Da, Ross je mirno odjahao. Njihove bračne snove o stabilnom ranču i sreći stvarnost je raspršila u krpice pepela, kao kad konj kopitom ugazi u pogášeno ognjište. Najprije iz osвете a kasnije zbog zarade počeo je hvatati kradljivce stoke. Zbog

nepravde postao je plaćeno oruđe pravde.

– Da li znate tko je čovjek, kojem ste poštedjeli život i natovarili ga ovom sudu?

– Potjernica veli da je dva puta ubio...

– Potjernica nije cijeli život. Otac mu je čovjek od ugleda na istoku, u Ohiju. Odvjetnik Portius Wheeler. Znam ga još iz škole. Jeste li se dosjetili da bi možda takvom čovjeku bilo draže da mu sina kriminalca proguta ova naša divljina? Zbog tričavih 300 dolara, vaše zarade ja ću sad morati javno suditi Wheeleru mlađem i javno mu izreći smrtnu presudu. Da, ukoliko se na sudu dokaže da je počinio nedjela koja ga terete...

– Neuk sam, želite li mi reći da bi oca tog momka moglo smetati što će mu časni sud u Rock Springsu suditi? Rekli ste da je taj Wheeler odvjetnik, može li ga pravda smetati, ili činjenica što će njegovu sinu suditi jedna žena?

– Mudrijaš. Ha? Možda uskoro taj isti Wheeler iz Ohija privatno ucjeni vašu mudru glavu. Što o tom mislite?

– Ja se još vraćam u Browns Park. Vašoj preuzvišenosti je poznato da na tom teritoriju nema zakona. Svatko lovi slobodno, a spretniji uspješno... Smrt me jednom neće mimoći iako smo imenjaci.

Gleda ga, dok Ross broji novac, kao da čita otvorenu knjigu:

– Na odlasku navratite do šerifa. Mislim da ima za vas zanimljiv nalog za hvatanje. Radi se o kradljivcu stoke B. L. Bassetu. Ne bih vam skretala, hm,

profesionalnu pažnju na tu potjernicu da nagrada nije pozamašna...

— ???

— Udruženi rančeri smatraju da je taj Bassett pravi »kralj kradljivica goveda«, vrijedan 2.500 dolara. Na vašu žalost nagrada će biti isplaćena jedino za život Bassetta. Njegov opis nije precizan. Taj se tip prerušava pa mu ni lik nije najbolje nacrtan. Ovaj sud će isplatiti nagradu hvataču tek nakon što živući svjedoci prepoznaju Bassetta.

— Da li je vama posebno važno da B. L. Bassett bude predan u ruke zakona?

— Dakako da nije. Budalo. Mislim dapače da bi hvatanje tog kradljivca mogao biti vaš posljednji posao. Ne razumijete? Ah, vi sujetni muškarci. Nisam kanila reći da će vama pljačkaš stada smrsiti konce. Naprotiv, njegovo hvatanje pomoći će vam da započnete drugačiji, nov život.

* * *

Spora Smrt napustio je Rock Springs ipak prije mraka i bez sukoba. S mrakom whisky brže poteče u grla stanovnika naselja a kavge zaredaju. On i gočvina od 550 dolara plus reputacija koja ga okružuje dovoljni su povod da neki surovi momak ipak okuša svoju sreću u obračunu s njim. Sutkinja Miss Morris nije željela ni u slučaju Spore Smrti drugačijom odlukom okrnjiti ugled mjesnog šerifa. Zato je i ubrzala njegovu isplatu. Pita se — što li je tu izuzetnu ženu zainteresiralo u njemu, (ne vjeruje da je to njegova

vanjština), krvavom lovcu na momke u sukobu s zakonom.

A i ona svota obećana za život B. L. Bassetta izvanredno je visoka. Spora Smrt bi za tih 2.500 dolara morao prvesti deset prosječnih razbojnika. A svaki od njih uhvati bar jednu realnu šansu da smakne njega — Rossa.

Hoće li mu se život zaista promijeniti kad ščepa svoju lovinu života — vrijednu 25 stotina dolara. Da će je ščepati uporni lovac na najinteligentniju životinju na svijetu — nije sumnjao. Tjedan za tjednom u glavi Ross taloži prikupljene informacije. Ojađeni rančeri ukazuju mu na svježe i stare tragove njihovih stada koje su odagnali do zuba naoružani i dobro vođeni zlokobni jahači »kralja kradljivaca stoke«. Cilj im je različit — Denver ili Silwertown i pruga u izgradnji...

Spora Smrt je na sebi svojstven način iscijedio iz nekolicine sitnijih pljačkaša dragocjene podatke. Ona potjernica je podignuta na osnovu činjenica. Velike otmice goveda i transporte, tjednima prikupljenih grla, organizira lukavi B.L. Bassett.

Jedan od njegovih plaćenika pokazao je stanovitu neotpornost tabana prema žeravici. Okušani trik indijanskih ratnika nije ni ovaj put omanuo: plaćenik opisuje svog gazdu kao lukavca nad lukavcima. Da, koji put Bassett se maskira ženskim haljinama i plavokosom perikom pa doprije tamo kamo se ne bi uspjela probiti ni četa strijelaca...

Potjernica što mu je preporučila ona sutkinja upravo na to

upozorava lovce na B.L. Bassetta: »predstavlja se i kao žena«.

Spora Smrt uložio je u lov na kraljevsku nagradu i posljednju stotinu od onomad naplaćenih 550 dolara u Rock Springsu. U stražnjoj prostoriji neke poštanske postaje dao se oderati za tu svotu od predvodnika jednog od odreda za krađu stoke tajanstvenog Bassetta. Nakon te partije pokera primljen je »u posao« za mjesečnu plaću od sedamdeset dolara!

Mjesec dana guta prašinu iza stada krava koje uvijek u žurbi mijenjaju vlasnike. Već je gutao i nervozno zviždanje pušćanih kugli oko vlastitih ušiju, nadajući se žarko da u potjerama opljačkanih rančera ne jaše i neki unajmljeni profesionalac vatrenog oružja.

A sad je na domaku svog cilja. Spora Smrt. Bassettov štab ulogorio se u susjednoj udolici, na potoku što ni pet milja dalje utječe u Zelenu rijeku. Velikog gazdu neki je dan ugledao spomoću dalekozora, s leđa i na čas. Upamtio je njegov razmetljivi crni šešir. »Kralj kradljivaca stoke« sutra dan kani iz svog logorišta usmjeriti svoje jahače i veliko stado na sjever prema naseobinama kopača zlata a Ross (nada se da će s njim i uhvaćeni Bassett) još noćas mora u suprotnom smjeru. Pet stotina milja udaljen je od Rock Springsa.

Ne može poštediti stražara pred malim šatorom gazde Bassetta. Taj čovjek zaista zna što je udobnost. Njegov štab se zadovoljio gunjevima i sedlima a čuveni B.L. konači u šatoru koji čuva tjelohranitelj. Spora

Smrt inače nerado ubija bilo koga, za kim nije otštampan sudski nalog za hvatanje. No, Bassettov tjelohranitelj je na svoju pogibiju dužnost shvatio vjerno poput psa-čuvara...

Spavača u šatoru gromovit udarac uljuljuje u nesvjesticu. Dok ga vezuje bez milosti lasom i natiče mu na glavu konjsku zobnicu — Ross se u sebi čudom čudi. Pljačkaš velikog stila manjeg je rasta nego što mu se učinio kroz dalekozor. Čak je sasvim prosječne težine. Tim bolje i lakše će ga iznijeti iz logora.

Vranac ga očekuje a povest će i konja njegovog dosadašnjeg neposrednog šefa. Neka si taj momak ne umišlja da na pokeru može bilo kome odnijeti sto dolara. Blefovi su mu bili toliko providne da bi ga bio »pročitao« bilo koji momčić koji se prvi put obrijao pred ono kartanje. Ross je u igru unio svu svoju maštu — da što uvjerljivije izgubi. Onih sto dolara dobro će doći govedokradici kad se sutra dan ustanovi da je Bassett nestao iz logora.

Ross ipak teško puše s lovinom vrijednom 2.500 dolara na leđima. Lovina tiho ječi kroz zobnicu. Pametno je učinio što je Bassettu ugurao i svoj rubac mede zube. Kad ispužu na obronak i domognu se konja sve će biti lakše. Ostatak noći jahati će korakom. Noć ništa radije ne odaje od zvonkih odjeka para konja u kasu.

Bassett napušta svoj logor i mjesta predstraža, koje mudro raspoređuje svake večeri, dako trbuhom preko visokog sedla i glavom na slabinama konja. Takvo »jahanje« uznemirava ži-

votinju i »jahaču« natjera pola krvotoka u glavu. No, lovina će ostati živa.

Zora je i vrijeme da svom plijenu priušti svježeg zraka. Ipak ne treba zaboraviti činjenicu da potjernica obećava 2.500 dolara za živog B.L. Bassetta. Očito njegovo mrtvo tijelo nije stočarima, što su osnovali nagradu, dovoljna garancija.

— Sad ću te uspraviti i omogućiti ti da dišeš punim plućima. Jesi li me razumio Bassett?

— Ross tiho priprema svoj plijen na nove životne okolnosti.

— Ti si lijepo otet. Ta ti radnja ne treba biti nepoznata, što? Vrijediš mnogo, jer novac koji je raspisan za tvoju glavu meni bi bio dovoljan da smaknem desetoricu takvih pljačkaša i govedokradica. Razumiješ li me? Zato, bez gluposti.

Više zavežljaj nego čovjek prestaje ječati i krkljati. Sluša ga.

— Sve je isplanirano. Skriti ćemo se nakon kratkog jahanja u nešto nalik na tjesnu pećinu. Ne pravi mi poteškoće kad krenu potjere za tobom i za mnom. Ja sam lovac na ljude za kojima je utemeljena nagrada i mogu te predati i mrtvog a da ipak poberem pare. (Tu malo laže no za dobrobit obojice).

Ross polako svlači zobnicu s čovjekove glave. I vjerovatno prvi put u svom životu prsti mu počinju drhtati.

Iz zobnice se na njegove prste prosipa vodopad plavih uvojak. Malo su zaprljani ljuskicama. Ženska kosa!

Taj B.L. Bassett je prerušen u ženu spavao u svom šatoru. Zašto? Možda i njegovi najbliži

suradnici vjeruju da im je šef žena?

Krvava pjena oredi se iz njegova rupca što se ovjesio niz začudujuće malenu bradu. Pa ta koža, kao da nije nikad bila obrijana... Rossu Mc Allenu preostaje samo da strgne zobnicu objema rukama.

Vezano tijelo opasno se ljulja i on ga hvata a u nj zvjeraju nekad zelene a sad krvlju podlive ne oči — žene.

Smogla je snagu i čim joj je izvadio svoj rubac iz usta pokušava ga pljunuti.

— Pseto prljavo! Kad te moji ljudi dostignu -- derati će s tebe kaiševe kože i mesa. Smrt će ti biti duža nego ovaj bijeg, protoho!

— Ti si žena, cijedi Ross potpuno neumjesnu tvrdnju a u sljepoočicama krv mu bubnja glasnije od bubnjeva plave konjice. Čak mu se i vrti pred očima kao da je on jahao potrbuške i s čvorugom na tjemenu od udarca revolverске дрške. U ušima mu snažno zvone riječi jedne druge žene — njene preuzvišenosti suca Miss Esther Morris:

»Potjernica neće biti baš po vašem ukusu... Njegovo hvatanje pomoći će vama da počnete nov život... drugačiji... nov život...« Ne, to su halucinacije. Podvala, to ne može biti.

— Hej, ti nisi Bassett?

— Ne, ti si gmizavče! Ne znaš ni koga si oteo. Smjesta me vrati. Deseci mojih jahača napunit će te olovom kao divlju svinj!

— B.L. Bassett?

— Liza Bassett, manijače. Ono B. je od imena Ben Bassett. Bio mi je suprug. Ubijen je u

obračunu naše s konkurenskom skupinom. Ja sam nastavila njegov posao. Shvaćaš li? Kad te momci dohvate...

Ross shvaća. Spora Smrt nije i spori mislilac. A to što je shvatio zabrinulo ga je. Ne plaši ga to što će ga odredi vjerni »kralju kradljivaca stoke«¹ progoniti bezobzirnije nego li on svoje žrtve. Za to je on pripremio: hranu u dupljama stabala, oružje u nezamjetljivim usjeklinama, svježe konje koji očekuju njega i njegovu lovinu, timareni od dobro plaćenih ruku. Brižljivo isplanirani bijeg od horde pljačkaša razrađen je za nj i za uhvaćenog Bassetta. Muškarca! Nikako ne za nj u »društvu«² lijepe plavokose žene zasad ispuunjene mržnjom i teškim bolovima. No, što će biti kad se ženska mržnja u njoj oporavi u lukavstvo stotine vragova?

Može li je izgladnjivati, tjerati da pješači po stijenu, ne dati joj da pije? Na to nije spreman. A bez toga neće ići, pa već sad njegov vlastiti život vrijedi koliko ova zobnica pred njenim čizama.

Da pusti Lizu Bassett, tek bi tada potpisao svoju smrtnu presudu. Što mu je činiti? Eto, tek su pojahali a već ga očima svrdla zelenooka. Te žene...

Ona žena sudac... Ta je vještica sve znala, ili slutila. Da, ona je zamislila to što mu događa. Odlučila mu je promijeniti životne navike uz svesrdnu pomoć Lize Bassett koju si je sam natovarao na vrat.

Spora Smrt, samosvjesni lovac na ustrašene i očajne ljudske glave – sad je lovljena divljač. Napadnut s dvije strane...

U PRIPREMI:

Roger Hill:
INDIJANSKI ZAKON

POTRAŽITE NA KIOSKU

MAGAZIN ODABRANIH PRIPOVIJEDAKA, STRIPOVA I HUMORA